

Trygghet og optimisme

Høyres alternative
statsbudsjett 2009

Trygghet og optimisme

Høyres alternative statsbudsjett for 2009 viser vei ut av den nedgangskonjunkturen norsk økonomi nå går inn i, men vil bare være ett av flere nødvendige skritt. I vårt alternative budsjett prioriterer vi kunnskap, veibygging og lavere skatter.

Høyre har tidligere vist at vi kan snu pessimisme til optimisme og ny vekst. Da sentrum-/Høyre-regjeringen styrte Norge bidro vår politikk til å snu utviklingen: Den skyhøye renten gikk ned og verdiskapingen gikk opp. Skattene gikk ned, men veksten i økonomien gjorde at skatteinntektene gikk opp. Nå preges Norge igjen av pessimisme og usikkerhet. Finanskrisen skyldes ikke forhold i Norge, men Regjeringen har ikke evnet å ruste bedrifter og arbeidsplasser for en nedgangstid.

Regjeringens budsjett handler mer om løfter som ble gitt, enn om oppgaver som skal løses. Bare dager etter at budsjettet ble lagt frem, kom nye prognoser for den økonomiske utviklingen i året som kommer. Forventningene til norsk økonomi i 2009 ble dramatisk endret. Det varsles nå om økt arbeidsledighet og veksten forventes å stoppe nesten helt opp.

Med en betydelig skattesmell for bedriftene samtidig som de går inn i en nedgangskonjunktur, viser regjeringen at den ikke tar økonomien på alvor. Uten trygge bedrifter og trygge arbeidsplasser får man heller ingen trygghet for velferden. Det er en økonomisk realitet som den sittende regjering lukker øynene for.

Høyre tar på alvor at Norge og verden står midt i en internasjonal finanskrise. Vi fremmer derfor helhetlige politiske løsninger for å bedre vilkårene for norske bedrifter, sikre flere og tryggere arbeidsplasser og demme opp for den negative utviklingen. Vi tror at politikk kan gjøre en forskjell. Vi står for en politikk som vil gjøre det enklere for bedriftene å drive og skape lønnsomme arbeidsplasser. Når verdensøkonomien gjør det vanskeligere for norske bedrifter, må politikere gjøre det lettere. Det gjør ikke regjeringen, men det gjør Høyre.

Høyres budsjett vil være et viktig bidrag for å skape ny optimisme, men det må fortløpende vurderes å sette inn nye tiltak ut over vinteren og våren, dersom situasjonen i norsk økonomi forverres.

Den rødgrønne regjeringen bygger sin politikk på at mer penger er svaret på alle utfordringer. Handlingsregelens forutsetning om å benytte økt handlingsrom i finanspolitikken til vekstfremmende tiltak er ignorert. Ensidig offentlig ekspansjon er prioritert. Galopp for å nå egne dyre valgløfter har ledet til en nedprioritering av investeringer i kunnskap, infrastruktur og bedre rammebetingelser for bedriftene og arbeidsplassene. Det vil over tid svekke velferden. Høyre står for en annen kurs.

I vårt budsjett prioriterer vi å satse en milliard på veibygging. Dette vil bedre rammevilkårene for norsk næringsliv, og stimulere etterspørselen i økonomien. Vi satser tungt på utdanning og forskning. De som utdannes i dag skal sikres trygge jobber. Innovasjon og kunnskap i norske bedrifter sikrer morgendagens vekst. Vi reverserer Regjeringens straffeskatter for norsk

næringsliv, og senker skatten for både bedrifter og familier. Det skaper trygghet for arbeidsplasser, boliger og privatøkonomi. Samtidig satser Høyre tungt på basiskompetanse i arbeidslivet, slik at de svakest stilte i arbeidsmarkedet vil stå sterkere når vi går mot trangere tider. Vi setter inn målrettede fattigdomstiltak, fordi velferdsstaten alltid skal være der for dem som trenger den mest.

Vi er inne i en tid preget av usikkerhet og pessimisme. Regjeringen har ikke klart å ruste oss for nedgangskonjunkturen, og viser med statsbudsjettet for 2009 at de heller ikke klarer å ta grep som kan snu utviklingen. Høyre har ryddet opp etter en Stoltenberg-regjering før, og vi skal gjøre det igjen.

Norge trenger en politikk som vil skape trygghet og optimisme for familiene og for arbeidsplassene. Det gjør god Høyre-politikk. Norge trenger en ny regjering, med et sterkt Høyre.

God lesning!

Erna Solberg
Leder i Høyre

Jan Tore Sanner
Nestleder i Høyre
Finanspolitisk talsmann

Innholdsfortegnelse

1	Høyres alternative budsjett for 2009	6
1.1	Trygghet og optimisme.....	6
1.2	Statsbudsjettet 2009 – fortsatt mange løftebrudd	7
1.3	Fra pessimisme til optimisme med Høyre	8
1.4	Høyre investerer for en trygg fremtid.....	8
1.5	Politikk for en lavere rente	9
1.6	Veien videre.....	9
1.7	Hovedprioriteringer	10
2	Viktige satsningsområder for Høyre	11
2.1	Vi trenger ny vekst og optimisme i bedrifts-Norge.....	11
2.2	Et tryggere og mer inkluderende arbeidsmarked.....	16
2.3	Mangfold og maktspredning.....	19
3	Høyres satsinger på hvert fagområde	22
3.1	Helse- og omsorg: Mangfold og kvalitet i helse- og omsorgssektoren	22
3.2	Utdanning og forskning: Høyre investerer mer i kunnskap og forskning	24
3.3	Transport og kommunikasjon: Høyre øker veisatsning med 1 mrd	26
3.4	Arbeid og sosial: Få flere i arbeid og gi alle en ny sjanse	29
3.5	Kommunal og forvaltning	31
3.6	Familie og kultur: Større satsing på kultur, mer frivillighet og god familiepolitikk .	34
3.7	Energi: En fremtidsrettet politikk med økt satsing på fornybar energi og forskning	37
3.8	Miljø: En effektiv og treffsikker miljøpolitikk.....	39
3.9	Justis: Mer til politiet gir et tryggere samfunn	41
3.10	Et moderne og troverdig forsvar	43
3.11	Utenriks og bistand: En realistisk utenrikspolitikk	44
3.12	Nordområdesatsing	46
3.13	Næring: En fremtidsrettet næringspolitikk	47
3.14	Skatt og avgifter: Lavere skatt skaper trygghet og ny optimisme	51
4	Inndeckningsforslag i alternativt budsjett.....	56
4.1	Reduserte utgifter	56
4.2	Skatte- og avgiftsveksling	61
4.3	Andre forslag	61

1 HØYRES ALTERNATIVE BUDSJETT FOR 2009

1.1 Trygghet og optimisme

Norge har opplevd en enestående sterk vekstperiode. Lav arbeidsledighet og sterk vekst i skatteinntektene har gjort det mulig å bygge ut velferden. I løpet av 2008 ble det åpenbart at den internasjonale finanskrisen også ville få konsekvenser for Norge. Nå kommer de realøkonomiske konsekvensene. Veksten i økonomien stopper opp, investeringene går ned og arbeidsledigheten øker.

Det er i gode tider man legger grunnlaget for trygghet og vekst. Den rødgrønne regjeringen har ikke prioritert investeringer i fremtidig velferd. Moderniseringen av offentlig sektor har stoppet opp. De har ikke brukt sitt store handlingsrom til å investere tilstrekkelig i ny infrastruktur, og kunnskap og forskning har vært nedprioritert. Samtidig har de økt skattene – særlig for bedriftene. Det rammer arbeidsplassene, og gjør at Norge er dårligere rustet til å møte nedgangstider.

Regjeringens budsjett for 2009 handler mer om løfter som ble gitt, enn om oppgaver som skal løses. Nå er utfordringen å skape trygghet for hjem og jobb, og skape ny optimisme. Da er ikke svaret å bruke det økonomiske handlingsrommet ensidig på offentlig sektor, og sende en enda større skatteregning til bedriftene som sloss for å redde arbeidsplasser. Krisen rammer næringslivet, ikke det offentlige. Regjeringens budsjettforslag gjør vondt verre.

Høyres alternative budsjett er bedre tilpasset den økonomiske situasjonen Norge nå befinner seg i. Det er et første steg for å få Norge ut av nedgangskonjunkturen, og igjen skape trygghet og optimisme.

Det er viktig at finanspolitikken gir rom for Norges Bank til å sette ned renten. Regjeringens budsjett er ekspansivt. Med lav eller ingen vekst i økonomien bør det allikevel være rom for lavere rente. Høyre vil derfor legge seg på samme nivå som regjeringen når det gjelder bruk av penger fra pensjonsfondet. Vi mener imidlertid at det er behov for nye løsninger og en annen innretning av budsjettet. Høyre prioriterer en lavere skatteregning for små og store bedrifter for å trygge arbeidsplasser, lavere skatt på lave og vanlige lønnsinntekter og en sterkere satsing på veibygging og kunnskap.

Høyres samlede finanspolitiske opplegg:

Reduserte offentlige utgifter	7.722 mill kr
Inntektsøkning inkl skatteveksling	2.971 mill kr
Skattereduksjoner (påløpt 11.282 mill kr)	6.376 mill kr
Utgiftsprioriteringer	4.317 mill kr

Dette er Høyres viktigste prioriteringer i vårt alternative budsjett:

- **Trygghet for hjem og jobb.** Høyre fører en ansvarlig økonomisk politikk med lavere skatter for små og store bedrifter for å trygge arbeidsplassene. Vi senker skattene på vanlige lønnsinntekter for å gjøre det mer lønnsomt å jobbe.
- **Ny optimisme.** Høyre legger til rette for økt aktivitet i økonomien og større satsing på innovasjon gjennom økte investeringer i veibygging og større satsing på kunnskap og forskning.
- **Nye løsninger.** Høyre vil modernisere offentlig sektor og gi mer til dem som trenger det mest. Vi følger opp løftene om mer kvalitet i omsorgen og økt satsing på rehabilitering, og satser på målrettede fattigdomstiltak. Høyre styrker politiet for å gi folk nødvendig trygghet i hverdagen.

1.2 Statsbudsjettet 2009 – fortsatt mange løftebrudd

Statsbudsjettet for 2009 er det rødgrønne regjeringsprosjektets siste. Til tross for en rekordstor økning i det økonomiske handlingsrommet klarer de ikke å innfri sine valgløfter. Regjeringen befinner seg i en selvforskyldt forventningskrise. Fattigdommen er ikke utryddet, eldreomsorgen skinner ikke, kommuneøkonomien er stram og satsningen på høyere utdanning og forskning begrenset seg til å rette opp egne kutt fra tidligere år. Det er bemanningskrise i politiet med over 410 stillinger holdt ubesatt ved inngangen til november. Helsekøene vokser, moderniseringen av offentlig sektor har stoppet opp. Regjeringens angst for private alternativer gir folk et dårligere tilbud og mindre valgfrihet.

De rødgrønne har prioritert dårlig, og fått lite ut av ressursene. Svaret på alle problemer har vært mer penger, ikke nye løsninger. Dermed har kostnadsveksten langt på vei spist opp de økte bevilgningene. Et eksempel på dette er samferdselssektoren hvor det helt riktig bevilges mer penger nå enn for fire år siden. Men på grunn av kostnadsveksten bygges det allikevel mindre vei nå enn under den borgerlige regjeringen.

De rødgrønne har på ingen måte forberedt norsk økonomi på den nedturen som er i vente. Den kostnadsmessige konkurranseevnen er svekket hvert år med rødgrønt styre. NHO sitt konkurransebarometer viser at norske bedrifter taper i konkurransen på viktige områder på grunn av manglende satsing på kunnskap, infrastruktur og vekstfremmende skattelettelser. Regjeringen sviktet i gode tider, og mange bedrifter og lokalsamfunn står nå dårligere rustet i møte med dårligere tider.

1.3 Fra pessimisme til optimisme med Høyre

Sentrum-/Høyre-regjeringen overtok styringen av landet i 2001 i en utfordrende situasjon i norsk økonomi. Rentene lå langt over europeiske renter, arbeidsledigheten var stigende og konkurranseevnen svakere enn på lenge etter flere år med skatteskjerpelser og særnorsk lønnsvekst. Da kronen i tillegg ble rekordsterk gjennom 2002 fikk mange bedrifter store utfordringer og nedbemanning fulgte. Høyre i regjering klarte i denne vanskelige perioden å snu pessimisme til optimisme.

Vi satset på vekstfremmende skattereduksjoner for bedrifter og ansatte, kombinert med ansvarlig økonomisk politikk som fikk renten ned på europeisk nivå. Resultatet ble at både investeringer og sysselsetting økte igjen. Sammen med god utvikling i råvarepriser la dette grunnlaget for en vekstperiode fra 2003 til 2007. Skatteinntektene anslås å bli 185 mrd kr høyere i 2009 enn da regjeringen tok over. Det er derfor ikke grunnlag for å hevde at valget står mellom ”skattelette eller velferd”. Den sterke veksten i skatteinntektene kom som et resultat blant annet av skattelettelsene i forrige periode. Vi kan slå fast at velferden ble sikrere enn på svært lenge, på grunn av en skattepolitikk de rødgrønne var imot. Den rødgrønne regjeringen kom til ”duk og dekket bord” da de tok makten, slik Dagsavisen beskrev høsten 2005.

1.4 Høyre investerer for en trygg fremtid

De rødgrønne har drevet et kappløp for å innfri sine rådyre valgløfter fra forrige valgkamp. Det kappløpet har de tapt, men i forsøket har de forsømt å satse på fremtidens velferd.

Høyre har i sine alternative budsjett for 2006 til 2009 vært opptatt av å dempe kostnadspresset i økonomien. Vi har fremmet en serie forslag som ville ha bidratt til å øke vekstevnen i økonomien, og som dermed ville dempet presset på renten og kronkursen. Dette inkluderer strukturtiltak som ville ha økt konkurransen i markedet, som ville ha bidratt til nye løsninger i offentlig sektor, gitt økt tilgang på arbeidskraft og stimulert til mer privat sparing.

Sentrum-/Høyre-regjeringens næringsvennlige politikk skapte gode tider for bedriftene gjennom vekstfremmende skattereduksjoner, investeringer i forskning og samferdsel. Ifølge en nylig offentliggjort NHO-analyse ble nesten 9 av 10 kroner i økt handlingsrom i perioden 2002-2005 investert i økonomiens langsiktige vekstevne. Det la til rette for gode tider.

De rødgrønne har 185 milliarder mer i skatteinntekter i 2009 enn sentrum-/Høyre-regjeringen hadde i 2005. Det skyldes blant annet den økonomiske veksten som det ble lagt til rette for i den perioden Høyre satt i regjering. I tillegg har økt oljepris gitt en solid vekst i handlingsrommet. Stoltenberg II-regjeringen har knapt brukt 15 pst. av sitt økte handlingsrom på vekstfremmende tiltak. Det har vært en markert vekst i offentlige utgifter, men vekstfremmende tiltak har vært prioritert ned.

1.5 Politikk for en lavere rente

De mest ekspansive budsjettene etter år 2000 er lagt frem av den rødgrønne regjeringen på toppen av høykonjunktoren. Det har bidratt til å presse renten opp. Høyre har foreslått å bruke mindre penger fra pensjonsfondet enn regjeringen i 2006, 2007 og 2008. I kombinasjon med tiltak for å øke tilgangen på arbeidskraft og stimulere til sparing, ville det ha dempet rentepresset.

I 2009 vil Høyre legge seg på samme bruk av penger fra pensjonsfondet som regjeringen. Det er usikkert hvordan økonomien vil utvikle seg gjennom året. Det er derfor nødvendig å vurdere underveis om det er nødvendig å sette inn nye tiltak for å dempe nedgangskonjunktoren.

Det er imidlertid viktig at budsjettet gir Norges Bank rom til å sette renten videre ned. Det vil lette situasjonen for mange familier, bedrifter og kommuner. Derfor legger vi oss på samme bruk av penger fra pensjonsfondet som regjeringen for 2009, men med en annen innretning. Når handlingsregelen for bruk av penger fra pensjonsfondet ble vedtatt i Stortinget, var det klart at det økte handlingsrommet skulle brukes på vekstfremmende tiltak. Disse ble da definert som samferdselsinvesteringer, vekstfremmende skatteletter, kunnskap og forskning. Det er disse tiltakene vi satser på i Høyres alternative statsbudsjett.

1.6 Veien videre

Høyre står for en annen politisk kurs enn regjeringen. Vi vil ta i bruk nye løsninger og tiltak som kan snu pessimisme til optimisme og ny vekst.

Høyres alternative budsjett for 2009 er utformet med utgangspunkt i en tro på at politikk betyr noe. Vårt budsjett er et forsvar for folks rett til å beholde mer av egne penger, til å føle trygghet for arbeidsplassen sin og til å kunne eie sin egen bolig uten å bli tynget ned av skatter, avgifter og for høye renteutgifter.

Høyres alternative budsjett viser vei ut av krisen, men vil bare være ett av flere nødvendige skritt. Det gir en tydelig retning, og et alternativ til regjeringens feilslåtte politikk.

1.7 Hovedprioriteringer

- 1. Trygghet for hjem og jobb. Høyre fører en ansvarlig økonomisk politikk med lavere skatter for små og store bedrifter for å trygge arbeidsplassene. Vi senker skattene på vanlige lønnsinntekter for å gjøre det mer lønnsomt å jobbe.**

Fjerne regjeringens skatteøkninger - Ikke økt formuesskatt (80 pst-regelen og økte ligningsverdier på bolig og næringseiendom) - Ikke innstramming i fritaksmodellen	1.155 mill kr
Fjerne hele arveavgiften	340 mill kr
Lavere formuesskatt Gjeninnføre aksjerabatten 10 pst	500 mill kr
Økt avskrivningssats for maskiner	465 mill kr
Øke minstefradraget med 3.500 kr for lønnsinntekter	1.657 mill kr
Øke innslagspunktet for toppskatt fra 441.000 til 455.000 slik at 77.500 færre vil betale toppskatt	850 mill kr
Direkte skattefradrag på 6.000 kr i inntekt for alle mellom 62 og 67 år som jobber	285 mill kr
Fjerne avkortingen i pensjon for 69-åringer	120 mill kr
Permiering av sparing (livrente, IPS og BSU)	425 mill kr
Lavere dokumentavgift for unge boligkjøpere	290 mill kr
Økt særfradrag for alder med 1.000 kr	96 mill kr

- 2. Ny optimisme. Høyre legger til rette for økt aktivitet og større satsing på innovasjon gjennom økte investeringer i veibygging og større satsing på kunnskap og forskning.**

Veibyging	1.000 mill kr
Utvide låneordningen til kommunene for oppussing av skoler mv fra 2 til 5 mrd kr	93 mill kr
Økt forskningsinnsats Forskningsfondet økes med 16 mrd kr mer enn regjeringens forslag Fond for vitenskapelig utstyr på 10 mrd kr etableres	350 mill kr
Kunnskap og høyere utdanning	675 mill kr
SkatteFunn (påløpt)	490 mill kr
Andre næringspolitiske prioriteringer To nye nasjonale såkornfond (Ålesund og Innlandet) Reiseliv	84 mill kr 30 mill kr

- 3. Nye løsninger. Høyre vil modernisere offentlig sektor og gi mer til dem som trenger det mest. Vi følger opp løftene om mer kvalitet i omsorgen og økt satsing på rehabilitering, og satser på målrettede fattigdomstiltak. Høyre styrker politiet for å gi folk nødvendig trygghet i hverdagen.**

Tiltak for å bekjempe fattigdom	
Gradert barnehagepris – lavinntektsfamilier	150 mill kr
Boligtilskudd	15 mill kr
Arbeidstrening	20 mill kr
Ulike barne- og ungdomstiltak	80 mill kr
Støtte til lokale tiltak for hjelpe mennesker ut av fattigdom	50 mill kr
Rehabilitering og rusomsorg - omprioritering	600 mill kr
Kunnskapsløft i omsorgssektoren	250 mill kr
Mer politi	220 mill kr

2 VIKTIGE SATSNINGSOMRÅDER FOR HØYRE

I Høyres alternative budsjett fremmer vi en offensiv nærings- og skattepakke for å skape ny optimisme i bedriftene. Vi fortsetter satsingene på infrastruktur, kunnskap og forskning for å sikre at fortsatt vekst legger grunnlag for morgendagens velferd. Vi legger frem målrettede tiltak for å bedre situasjonen i arbeidsmarkedet ved å gjøre det mer lønnsomt å jobbe og å gjøre det lettere å gå fra trygd til arbeid.

Høyres samlede tiltak i årets alternative budsjett vil trygge arbeidsplasser og bidra til å skape nye.

2.1 Vi trenger ny vekst og optimisme i bedrifts-Norge

I en tid der norske bedrifter og arbeidsplasser trues med nedbemanning og konkurser leverer regjeringen et nytt næringsfiendtlig budsjett. Formuesskatten og arveavgiften skjerpes for mange bedrifter. Det vil særlig ramme familiebedrifter og små- og mellomstore bedrifter i hele landet. Skattebyrden for næringslivet er økt med nesten 11 milliarder under den rødgrønne regjeringen sammenliknet med sentrum-/Høyre-regjeringens siste budsjett.

Regjeringen har gjennom de siste årene tatt bedriftenes verdiskaping, økende skattebetaling og mulighet til å skape sysselsetting for gitt. Derfor har de rødgrønne skapt uforutsigbarhet i skattesystemet. De har kun vært opptatt av statlig eierskap og ikke av å stimulere privat eierskap. Vi kan slå fast at konkurranseevnen til norsk næringsliv er forverret hvert år under denne regjeringen. Det er i de gode tidene vi legger grunnlaget for fremtidig vekst og velferd. I stedet for å investere i infrastruktur, bedrifter, forskning, kunnskap og vekstfremmende

skattereduksjoner har regjeringen ført en ekspansiv budsjettpolitikk med ensidig vektlegging av offentlige utgifter. Det har bidratt til unødige høy rente. Videre har fire år med økte skatter for næringslivet gjort arbeidsplassene mer utsatt i dårligere tider. Nå må mange bedrifter ta av egenkapitalen for å betale de økte skattene. Det gjør jobbene mer usikre.

Oversikt over økte skatter for næringslivet etter snart 4 år med Stoltenberg II, sammenlignet med 2006-forslaget fra sentrum-/Høyre-regjeringen:

2006: Økt formuesskatt knyttet til bl.a. satsøkninger	1,0 mrd kr
2006-2008: Økte ligningsverdier, fjerning av aksjerabatt	2,0 mrd kr
2009: Økte ligningsverdier næringseiendom, innstramming i fritaksmetoden, fjerning av 80 pst-regelen og økt skatt ved generasjonsskifte i familieeide bedrifter	1,9 mrd kr
Ikke økt avskrivningssats for maskiner	1,7 mrd kr
Lavere skjermingsrente	0,3 mrd kr
Sjokoladeavgiften	1,0 mrd kr
Ikke redusert arveavgift som foreslått av sentrum-/Høyre-regjeringen	0,1 mrd kr
NOx-avgiften	0,5 mrd kr
Grunnavgiften på engangsemballasje	0,4 mrd kr
Innstramming i SkatteFunn-ordningen	0,2 mrd kr
Endrede betalingsfrister for MVA og skatt	0,3 mrd kr
Trygdeavgift næringsdrivende	0,1 mrd kr
Økt rederiskatt	1,4 mrd kr
SUM, om lag	10,8 mrd kr

2009 - et vanskelig år for bedriftene

Etterspørselen etter varer og tjenester er på vei ned – ikke bare i Norge, men også internasjonalt. Kredittsituasjonen forsterker utfordringene i realøkonomien. Flere bedrifter har gått konkurs de ti første månedene i 2008 enn i hele 2007. Vi kan være i starten av en større nedgang i norsk økonomi. Norges Bank spår 14 prosent nedgang i næringslivets investeringer. Regjeringens arbeidsplassfiendtlige skatteøkninger vil få konsekvenser. Det er alvorlig at arveavgiften og formuesskatten, som nå skjerpes, rammer bedrifter uavhengig av om de tjener penger eller ikke. Særlig vil det ramme små og mellomstore bedrifter, som sliter med egenkapitalen. Høyre går selvsagt mot disse skatteskjerpelsene og har flere målrettede tiltak for å skape ny optimisme.

”Eit drepende åtak på all investeringslyst midt under finanskrisa” kalte bedriftseier Gunnar Carlson den rødgrønne regjeringens skatteskjerpelser, i BT. *”Regjeringen angriper egenkapital i småbedriftene”*, sa generalsekretær Lars Rise i Småbedriftsforbundet.

Nye løsninger og modernisering

Den rødgrønne regjeringen møter omtrent alle samfunnsutfordringer med å bevilge mer penger over de offentlige budsjettene. Skritt for skritt øker den rødgrønne regjeringen statens

makt og omfang i samfunnet. Samtidig blir det mindre rom for frivillige organisasjoner og private aktører. Moderniseringen av offentlig sektor har stoppet helt opp. Nå bidrar regjeringens allergi mot private alternativer til at mange får både dårligere tilbud og mindre valgfrihet. I vårt alternative budsjett legger vi frem flere konkrete forslag til fornyelse av offentlig sektor. Det gjelder økt bruk av private løsninger innenfor veibygging, helse og omsorg. Vi foreslår bedre løsninger ved oppfølging av trygdede og andre tiltak i arbeidslivet. Samtidig går vi inn for andre løsninger på landbruk og reduserer det offentlige byråkratiet. For å sikre at vårt økonomiske system fungerer og for å unngå uverdige forhold i arbeidsmarkedet, vil Høyre styrke det offentlige tilsynsarbeidet i regi av Konkurransetilsynet, Kredittilsynet og Arbeidstilsynet.

Høyres næringspakke vil skape ny optimisme

Høyre vil skape trygghet for arbeidsplassene og legge til rette for fortsatt vekst og innovasjon. Det trengs nye løsninger, ikke bare mer av det samme fra de rødgrønne. Vi vet at lavere skatt bidrar til vekst i økonomien, innovasjon og verdiskaping og dermed økt sysselsetting. Det gjør at skatteinngangen øker i neste omgang, og at de offentlige utgiftene til trygd og ledighet går ned. Høyres alternative budsjett viser vei ut av krisen, men vil bare være ett av flere nødvendige skritt.

Høyres næringspakke – de 10 viktigste tiltakene

1. Høyre går mot de rødgrønne skatteskjerpelsene og reduserer dermed skattebyrden med 1,8 mrd kr for bedriftene.
2. Høyre vil øke avskrivningssatsen fra 20 til 25 prosent for maskiner og utstyr for å hindre investeringstørke i næringslivet. Det senker skatteregningen med ytterligere 2 mrd kr.
3. Høyre vil fjerne hele arveavgiften slik at generasjonsskifte i familiebedrifter lønner seg og foretrekkes fremfor salg av bedriften. 1,1 mrd kr.
4. Høyre vil redusere skatt på lønnsinntekt for å stimulere til arbeid og innsats med 3,5 mrd kroner.
5. Høyre senker formuesskatten med ytterligere 500 mill kr i 2009 gjennom å gjeninnføre aksjerabatten med 10 pst.
6. Høyre vil satse rundt 1 mrd kr mer på forskning og kunnskap enn regjeringen ved blant annet mer næringsrettet forskning, flere forskerstillinger og mer vitenskapelig utstyr, samt å styrke høyere utdanning.
7. Styrke SkatteFUNN-ordningen for mer forskning i bedrift med nær 500 mill kr.
8. Høyre vil bevilge 1 mrd kr mer til samferdsel enn regjeringen i 2009.
9. Høyre vil la kommunene beholde en andel av selskapsskatten for å motivere dem til å legge til rette for små og store bedrifter. Høyre vil også utvide låneordningen til kommunene fra 2 til 5 mrd kr i 2009 for å sikre mer aktivitet innen oppussing av skolebygg mv i kommunene.
10. Høyre vil igangsette flere tiltak for å lette omstillingen for konkurranseutsatt næringsliv, deriblant opprette to nye såkornfond, styrke reiselivssatsingen og øke bevilgningen til programmet for basiskompetanse i arbeidslivet med 100 mill kr. Samlet utgjør dette 214 mill kr.

Vi prioriterer verdiskaping og trygghet for arbeidsplassene i vårt 2009-budsjett. Vi foreslår å reversere alle skatteøkningene fra regjeringen, og legger opp til skattekutt for å stimulere veksten i økonomien. Vi vil gi ny stimulans i form av å øke avskrivningssatsen på investeringer, fjerne hele arveavgiften og redusere skatt på arbeid. I perioden 2006-2009 har Høyre redusert skatteregningen hvert eneste år for bedriftene og folk i arbeid med mellom 4 og 10 mrd kr årlig, avhengig av situasjonen for bedriftene og tilgangen på arbeidskraft.

Det er rom for økt aktivitet innen bygg og anlegg. Derfor foreslår Høyre å øke vei-bevilgningene med 1 mrd kr og å mer enn fordoble utlånsordningen til kommunene. Vi øker satsningen på forskning og kunnskap med nesten 1 mrd kr mer enn regjeringen. Vi utvider SkatteFUNN-ordningen for å stimulere til innovasjon og FoU-aktivitet i næringslivet. Høyre vil opprette to nye såkornfond som går inn i startfasen av en bedriftsetablering. Fondene investerer vanligvis mindre beløp, men går gjerne inn med penger i samme selskap flere ganger etter hvert som bedriftene utvikler seg. Fondene skal investere i bedrifter i Norge. Det er naturlig å lokalisere slike fond i tilknytning til eksisterende forsknings- og innovasjonsmiljø. Dette er et viktig næringstiltak som kan bidra til å utvikle nye bedrifter og arbeidsplasser i hele regionen.

Denne satsingen bygger videre på Høyres prioritering av investeringer i fremtidens velferd i våre alternative budsjetter i denne perioden. Samlede satsinger på samferdsel, kunnskap og forskning har ligget klart over regjeringen hvert eneste år. Vi har nå foreslått å bevilge rundt 2,2 mrd kr mer til vei og samferdsel. På kunnskap og forskning har vi foreslått å bevilge ca 3,3 mrd kr utover regjeringens forslag. Det er ikke snakk om "hvileskjær" i Høyres kunnskapspolitik!

Høyres samlede tiltak innenfor nærings- og skatteområdet for å skape ny optimisme i bedrifts-Norge:

	Påløpt (mill kr)	Bokført (mill kr)
Lavere skatter for bedrifter		
Fjerne arveavgiften fullstendig	1.100	340
Behold 80 pst-regelen, lavere formuesskatt	470	380
Gå imot innstramming i fritaksmodellen	475	225
Reversere økningen i ligningsverdier for næringseiendom	1.000	320
Gjeninnføre aksjerabatt med 10 pst, lavere formuesskatt	600	500
Øke avskrivningssats for investeringer i maskiner og utstyr mv i saldogruppe D til 25 pst	2.000	465
Øke fribeløpet ved aksjekjøp i egen bedrift fra 1.500 til 8.000 kr	70	40
Lavere skatt på lønnsinntekt		
Øke minstefradraget med 3.500 kr for lønnsinntekt	2.062	1.657
Direkte skattefradrag på 6.000 kr i inntekt for alle mellom 62 og 67 år som jobber	355	285
Øke innslagspunkt for toppskatt trinn 1 fra 441.000 til 455.000, 77.500 færre vil betale toppskatt	1.060	850

Sparestimulerende tiltak		
Boligsparing for ungdom, øke sats for fradrag fra 20 til 28 pst		190
IPS – privat pensjonssparing, øke skattebeløp til 40.000 kr	170	135
Individuelle livrenteavtaler, gjeninnføres slik de var før 2007	125	100
Tiltak for å øke aktiviteten i bygg- og anleggsbransjen		
Veibyggingen – én milliard i økte investeringer i veibygging		1.000
Utvide låneordningen til kommunene fra 2 til 5 mrd kr		93
Andre næringsrettede tiltak		
Nettverk, profilering og reiseliv <i>10 mill kr øremerkes tiltak for Nordområdene</i>		30
Program for basiskompetanse i arbeidslivet		100
Innovasjon Norge, opprette to nye nasjonale såkornfond <i>Ett i Ålesund og ett i Innlandet</i>		84
Oppheve forbudet mot lån og garantier for selskaper i ny rederiskatteordning. Bedrer kapitaltilgangen for næringen og sikrer arbeidsplasser til sjøs og ved verftene.		
Miljøavsetningen av skattekreditten i rederiskatteordningen må kunne føres som egenkapital. Forbedrer egenkapitalsituasjonen i næringen med 7 mrd kr.		
La kommunene beholde deler av selskapsskatten. Det utgjør 8,7 mrd kr.		
Forskning og utvikling		
Forsknings- og utviklingskontrakter, næringsrettet FoU		75
Forskningsrådet, næringsrettet brukerstyrt forskning		75
Satsning på forskning, forskerstillinger og vitenskapelig utstyr <i>Øke basisbevilgning til universiteter og høyskoler: 220 mill kr</i> <i>100 stipendiats- og post.doc-stillinger: 60 mill kr</i> <i>NFR: Stipendiater, post.doc-stillinger og vitenskapelig utstyr: 70 mill kr</i>		350
Øke forskningsfondet med 16 mrd kr mer enn regjeringens forslag		
Opprette et fond for vitenskapelig utstyr på 10 mrd kr		
Tilskudd til ulønnet forskningsinnsats gjennom SkatteFUNN		40
SkatteFUNN – øke beløp til henholdsvis 8 mill kr for egen FoU og 10 mill kr i samarbeid med offentlig godkjent FoU-innsats. Reversere rødgrønne angrep på timesats og antall timer.	450	0
Energiforskning, Norges Forskningsråd. Fordelt PETROMAKS (Petroleumsforskning)		50

En offensiv distriktpolitikk

Mye av den konkurranseutsatte delen av norsk næringsliv ligger i distrikts-Norge. Mange lokalsamfunn vil oppleve usikkerhet på grunn av nedgangskonjunkturen. Regjeringens skatteskjerpelser vil ramme de små og mellomstore bedriftene i distrikts-Norge. Skatteøkningene kommer på toppen av at konkurranseutsatt sektor har tapt konkurranseevne hvert år under rødgrønt styre.

Høyre er sterkt uenig i den nasjonaliseringen av vannkraftressursene som de rødgrønne har gjennomført. Den vil ramme investeringer og arbeidsplasser langs kysten. Høyre fremmer en rekke forslag som innebærer forenklinger for små og mellomstore bedrifter. Det vil redusere bedriftenes kostnader. Høyre legger om landbrukspolitikken. Høyre vil deregulere, avbyråkratisere, forenkle og redusere det totale støttenivået. Vi foreslår å fjerne reguleringer som i dag legger hindringer på de i næringen som ønsker å satse. Vi vil blant annet oppheve boplikten, priskontrollen på landbrukseiendommer og delingsforbudet i jordloven. Høyre reduserer også bevilgningene til regionalutvikling gjennom fylkeskommunene, men skjærer de mest næringsfattige områdene. Etter Høyres oppfatning er det viktigere med veibygging og lavere skatt for bedriftene enn tradisjonelle næringsoverføringer.

Høyres politikk vil samlet bidra til å trygge arbeidsplasser og legge grunnlag for ny optimisme i distrikts-Norge:

- Økt veibygging
- Lavere skatt på små og mellomstore bedrifter
- Fjerne arveavgiften som særlig rammer familieeide bedrifter
- Økt satsing på SkatteFUNN
- To nye såkornfond, ett i Ålesund og ett i Innlandet
- Økt satsing på reiseliv

2.2 Et tryggere og mer inkluderende arbeidsmarked

Siden 2005 har utfordringen i norsk økonomi ikke vært penger, men hender. Mangelen på arbeidskraft har presset opp både kostnader og renter. Nå snur de økonomiske utsiktene. For 2009 og 2010 varsles nå økende arbeidsledighet i Norge. Vi sliter allerede med et omfattende utenforskap i norsk arbeidsliv, med over 700.000 mennesker i arbeidsfør alder som står utenfor arbeidslivet. Mange av dem er bare midlertidig ute av arbeidsmarkedet. Men det er urovekkende at en økende andel ser ut til å være stengt ute på varig basis.

Høyre fremmer derfor en rekke tiltak for å skape et bedre, tryggere og mer inkluderende arbeidsliv. Noe av det viktigste Høyre gjør er å føre en skatte- og næringspolitikk som bidrar til å trygge arbeidsplassene og legge til rette for å skape nye. De som risikerer å miste jobben i 2009 trenger en ny jobb, ikke en tiltaksplass. ”Skatteutt kan bidra til å opprettholde arbeidsplasser på en mer jevn måte [enn økte offentlige investeringer]”, sa Tore E. Kvalheim, YS-lederen som organiserer over 200.000 arbeidstakere. Tall fra SSB underbygger at skattelette gjør at vi jobber mer og forbruker mer. Høyre mener dette vil være viktig for å stimulere aktiviteten i økonomien. Av denne grunn fungerer i praksis regjeringens skatteskjerpelser som et angrep på norske arbeidsplasser.

I trangere økonomiske tider er det viktig at bedriftene har tilgang på kvalifisert og kompetent arbeidskraft. Det gjelder også for offentlig sektor. Derfor satser Høyre på kvalifiseringstiltak, rekruttering, basiskompetanse i arbeidslivet og seniortiltak. "Program for basiskompetanse i arbeidslivet" er et viktig og nødvendig tiltak for å sikre at voksne med manglende ferdigheter innen lesing, skriving, regning og bruk av IKT kan få hjelp. Programmet ble opprettet av sentrum-/Høyre regjeringen og er særlig rettet mot dem med lavest utdanning. Høyre foreslår å øke bevilgningen til dette formålet med hele 100 mill kr. Gode og trygge arbeidsplasser skapes også i dårligere tider, og da må det satses politisk slik at det finnes folk som kan ta disse jobbene. Det er å sløse med samfunnets ressurser når arbeidsledige ikke kan ta gode og lønnsomme jobber, fordi de mangler nødvendig kompetanse.

Det skal lønne seg å jobbe. Høyre vil belønne aktivitet, ikke passivitet. Høyre vil øke minstefradraget med 3.500 kr. Dette er et skattekutt som både styrker økonomien til de lavtlønte, og som gjør det mer lønnsomt å arbeide mer – for eksempel ved å gå fra deltid til heltid. Det skal også bli lettere å kombinere trygd og arbeid. Høyre vil satse på tiltak for å få ned sykefraværet.

For å gjøre det mer attraktivt for eldre å holde seg lenger i arbeid fjerner Høyre avkortingsregelen også for 69-åringer, og gir en skattelette på 6.000 kr for alle mellom 62 og 67 år som velger å jobbe. Dette vil motvirke at stadig flere går av med AFP allerede ved 62 år. Det er betydelige samfunnsøkonomiske gevinster ved at eldre blir stående lenger i arbeidslivet.

Det er fortsatt et behov for kompetent arbeidskraft i flere sektorer, både i det private og i det offentlige. Modernisering av offentlig sektor er et viktig tiltak for å bruke ressursene mer effektivt, og frigjøre arbeidskraft til blant annet tjenester innen helse og omsorgssektoren. Her vil behovet øke dramatisk i årene fremover. I tillegg fremmer vi forslag om konkrete seniortiltak innenfor skole og politi, samt rekrutteringstiltak for å få lærere fra andre yrker inn i skolen. Norge må sikre nødvendig arbeidsinnvandring, og gjøre oss til et attraktivt land for forskere og kompetente arbeidere som kan bidra til å løfte norske bedrifter og forskningsmiljøer. Høyre foreslår å oppheve overgangsreglene som gjelder arbeidstakere fra de nye EU-landene. Vi vil gjøre det enklere for bedrifter å hente kompetent arbeidskraft og innføre et "fast track"-system for forhåndsgodkjente bedrifter og for forskere.

Høyres 32 tiltak for et bedre arbeidsmarked

Høyre foreslår 32 tiltak for å skape et tryggere og mer inkluderende arbeidsmarked. Disse tiltakene må også sees i sammenheng med de positive effektene Høyres skatte- og næringspolitikk vil ha for arbeidsmarkedet.

Det skal lønne seg å jobbe

1. Øke minstefradraget med 3.500 kr – skatteutt på vanlige lønnsinntekter.
2. Innslagspunktet i toppskatten trinn 1 økes fra 441.000 til 455.000 kr.
3. 6.000 kr i skatteutt til eldre arbeidstakere mellom 62 og 67 som velger å arbeide fremfor å gå av med AFP-pensjon.
4. Litt mindre gunstig å gå av med AFP som 62-åring ved at trygdeavgiften økes fra 3,0 pst. til 5,4 pst.
5. Fjerne avkortingen i pensjon for både 68- og 69-åring som velger å arbeide, slik at de får beholde pensjonen ved siden av arbeidsinntekt.

Fra trygd til arbeid

6. Innføre en "tax-credit"-ordning som sikrer at det alltid lønner seg å være i jobb, fremfor å være trygdet.
For en trygdemottager med flere barn kan overgang til arbeid føre til nedgang i levestandard. I en periode bør en som går fra trygd til arbeid kunne beholde barnetillegget. Kombinert med lavere skatt på lave og middels inntekter vil incentivene for arbeid øke betydelig.
7. NAV-utvidelse av trygdelegeordningen, omorganisering av praksis. Tiltak mot langtidssykefravær og uføretrygding. Utvidet bruk av trygdeleger. Trygdeleger kommer inn i trygd løpet tidligere, uføretrygd som lønnskudd utvides, m.m.
8. Tiltak for trygdede og uføre, tiltak på arbeidsplassen, prosjektstøtte til tiltak på arbeidsplass for å unngå uføretrygding og langtids sykemelding.
9. Flere tiltaksplasser for yrkeshemmede.
10. Program for basiskompetanse i arbeidslivet styrkes med 100 mill kr.
11. Arbeidstrening: Stimulere til lavterskeltilbud som Grønn omsorg/Inn på tunet for psykisk syke og rusmisbrukere.
12. "Snu i døra" – tiltak for å gi unge sosialhjelpsmottakere arbeidstrening.
13. Tilskuddsordning for barnevernsbarn med tiltak i bedrift.
14. Mulighet for å gå ned til 20 pst. uføregrad for å kombinere arbeid med trygd.
15. Økt satsing på rehabilitering og opptreningsinstitusjoner.
16. Innføre skattefritak for fordelten av arbeidsgivers dekning av behandlingsforsikringer og sykdomsutgifter.
17. Avvikle ventelønsordningen for nye tilfeller.

Tiltak for å redusere sykefraværet

18. Aktivt tiltak i samarbeid mellom bedrift og NAV etter 3 måneders fravær.
19. Arbeidsevneavklaring innen seks måneders fravær, for å finne svar på om den sykmeldte kan komme tilbake til tidligere arbeidsplass.
20. Ny vurdering etter 6 mnd fravær, sykemelding foretas av annen lege enn fastlegen (trygdelege).
21. Etter seks måneders sykefravær: Aktiv oppfølging for overgang til annet arbeid enn det en er sykmeldt fra.

22. Større bruk av attføringsmidler i sykefraværsperioden.
23. Gradert sykmelding som hovedregel, med fokus på friskmelding – ”hvord frisk er du, og hva kan ”vi” bidra med for at du skal fortsette i arbeid?”
24. Større ansvarliggjøring av den som sykmelder, sterkere sanksjoner overfor den som bryter sykmeldingsvilkårene.

Tiltak for å skaffe arbeidskraft og kompetanse

25. Seniortiltak realfagslærere.
26. Rekrutteringstiltak lærere i andre yrker.
27. Studielånsavskrivning lærerstudenter.
28. Seniortiltak i Politiet.
29. Tilby gratis barnehagetilbud til personer under Introduksjonsordningen. Dette vil gjøre at flere innvandrere lettere kan komme i jobb.
30. Snarest mulig fjerne overgangsreglene i forhold til arbeidstakere fra EØS-land.
31. Innføre et ”fast track” system hvor bedrifter forhåndsgodkjennes og kan rekruttere utenlandske faglærte/spesialister og gi dem mulighet til å begynne å arbeide mens UDI behandler søknaden, og tilsvarende for forskere.
32. Halvere arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger fra 1. juli.

2.3 Mangfold og maktspredning

Høyre vil spre makt og ansvar. Et samfunn med en god balanse mellom staten, markedet og det sivile samfunn skaper et bedre grunnlag for utvikling, og sikrer viktige verdier som frihet og mangfold. Høyre vil fremme konkurranse i markedet og uavhengighet for institusjoner i det sivile samfunn, og bekjempe konsentrasjon av makt – både statlig og privat. Under den rødgrønne regjeringen går utviklingen i feil retning. Skritt for skritt øker den rødgrønne regjeringen statens makt og omfang, samtidig som det blir mindre rom for frivillige organisasjoner og private aktører.

Helse og barnevern

- Helsekøene vokser og tilbudet innen rehabilitering og opptrening er svekket fordi den rødgrønne regjeringen nedprioriterer og kutter i det private tilbudet. Høyre mener at private aktører ikke bare er et supplement og korrektiv til den offentlige helsetjenesten, men også en viktig del av det totale pasienttilbudet. Høyre øker støtten til private institusjoner som tilbyr habilitering og rehabilitering, og behandling av rusmiddelavhengige.
- Det blir lengre ventetid på laboratorietjenester fordi regjeringen reduserer kjøp av private tjenester uten at de regionale helseforetakene selv har egen kapasitet til å dekke behovet. Høyre mener viktigste er at pasientene får rask og trygg behandling, og vil derfor igjen åpne for kjøp av laboratorietjenester fra private.
- Høyre vil gjeninnføre skattefritak for fordelene av arbeidsgivers dekning av behandlingsforsikringer og sykdomsutgifter.

- Barnevernet svekkes fordi den rødgrønne regjeringen nedprioriterer private tilbud. Høyre mener at private institusjoner og tiltak har mye å bidra med, og vil sikre disse aktører likebehandling i forhold til det offentlige barnevernet. For å sikre flere av de gode private og ideelle barnevernstilbudene foreslår Høyre en omdisponering som innebærer økt kjøp av private barnevernstjenester og kjøp av plasser i fosterhjem tilknyttet private tiltakskjeder med til sammen 100 mill kr. Vi gir også 5 mill kr til forskning på alternative metodiske tilnærminger i det private barnevern.

Samferdsel

- Utbyggingen av nye veier går for sakte fordi den rødgrønne regjeringen har satt bom for nye OPS-prosjekter. Konkurransetsetningen i jernbanesektoren har stoppet opp. Det svekker tilbudet til passasjerene. Høyre vil åpne for flere OPS-prosjekter, og økt konkurranse ved utbygging, drift og vedlikehold av jernbanens infrastruktur for å sikre mer midler til jernbaneinvesteringer.

Eierskap i næringslivet

- Det statlige eierskapet i næringslivet øker. Den rødgrønne regjeringen har økt statens eierskap i StatoilHydro og kjøpt seg inn i Aker Kværner. Skatten på privat kapital investert i norske arbeidsplasser har økt hvert eneste år under den rødgrønne regjeringen, samtidig opprettes et nytt statlig fond som skal investere i næringslivet. Høyre vil sikre konkurransen i markedet, blant annet ved å styrke Konkurransetilsynet, og redusere den særnorske formueskatten som svekker det private eierskapet.

Pensjonsordninger

- Vilkårene for sparing til egen pensjon har blitt vesentlig dårligere under den rødgrønne regjeringen. I utgangspunktet ville regjeringen fjerne all premiering av privat pensjonssparing, noe som ville ha gjort Norge til det eneste landet i Europa uten skattestimulert privat pensjonssparing. Etter pensjonsforliket har regjeringen akseptert gjeninnføring av et nytt, men svært begrenset tilbud. Høyre vil åpne for brede skattestimulerte spareordninger – primært rettet mot pensjonssparing og boligsparing for ungdom. Vi øker skattebeløpet for IPS – privat pensjonssparing til 40.000, og individuelle livrenteavtaler gjeninnføres slik de var før 2007. Fradragssatsen for BSU økes fra 20 pst til 28 pst.

Frivillige organisasjoner

- De frivillige organisasjonene har blitt mer avhengige av støtte fra staten etter at mulighetene til å hente inntekter fra spill har blitt redusert. Høyre vil øke fradraget for gaver til frivillige organisasjoner til 15.000 kr, la "herreløs arv" gå til frivillige organisasjoner og øke grensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 8.000 kr. Vi øker grensen for arbeidsgiveravgiftplikt til 50.000 per ansatt og 500.000 per organisasjon.
- Høyre har bedt Regjeringen i 2009 legge frem et opplegg for å gi frivillige organisasjoner momsfratak på innkjøp. En slik ordning ville bety en forbedring i deres økonomi på 7-800 mill kr årlig.

Kirkens eiendommer

- Gjennom det tverrpolitiske forliket som ble inngått om ny kirkeordning i april, løsneståndene mellom staten og kirken. Spørsmålet om eierskapet til Opplysningsvesenets fond (kirkens eiendommer) er ikke en del av forliket, og er fortsatt uavklart politisk. Likevel slår den rødgrønne regjeringen fast at Opplysningsvesenets fond "tilhører staten". Høyre vil sikre kirkens selvstendighet og mener at fondet tilhører kirken. Fondet er fra gammelt av kirkelig eiendom som har vært gitt til eller er ervervet av kirken.

Barnehager og skole

- Situasjonen for private barnehager er forverret fordi den rødgrønne regjeringen ikke innfører reell likebehandling av kommunale og private barnehager samtidig som maksprisen svekker barnehagenes muligheter til egeninntekter. Dette kan gå utover mangfoldet og kvaliteten i barnehagene. Høyre vil ha reell likebehandling av private og kommunale barnehager. Høyre øker for 2009 finansieringsgraden i private barnehager med 150 mill kr.
- Det blir mindre mangfold i skole-Norge etter at den rødgrønne regjeringen har svekket mulighetene til å starte friskoler, og fjernet kapitaltilskuddet til skolene. Høyre vil åpne for et større mangfold i tilbudet, samtidig som det skal stilles klare krav til skolens kvalitet. Kapitaltilskuddet gjeninnføres med 20 mill kr.

Konkurransen

- Det blir mindre konkurranse mellom offentlige og private tjenesteleverandører fordi den rødgrønne regjeringen reverserte Sentrum/Høyre-regjeringens forslag om å innføre nøytral moms i staten. Høyre vil legge til rette for økt konkurranse mellom private og offentlige aktører gjennom like konkurransevilkår.

Skattereduksjoner gir bedre balanse mellom privat og offentlig sektor

- De siste årene har den rødgrønne regjeringen økt den offentlige utgiftsveksten kraftig og påført bedriftene betydelige skatteskjerpelser. I 2009 vil offentlige utgifter øke videre og tilsvare 53 prosent av fastlands-BNP. Høyre har hvert eneste år hatt en annen innretning i finanspolitikken ved at ansatte får beholde mer av egen inntekt og at næringslivet slipper økt skatteregning. Høyre mener at staten allerede på flere områder er i ferd med å fortrenge privat virksomhet og folks ansvar for egen økonomi. Vi lever i et samfunn hvor oljerikdom har bidratt til velferden, men det kan også skygge for viktige reformer innen offentlig sektor. Lavere skatter stimulerer verdiskaping, enkeltmenneskers kreativitet og mangfold i samfunnet.

3 HØYRES SATSINGER PÅ HVERT FAGOMRÅDE

3.1 Helse- og omsorg: Mangfold og kvalitet i helse- og omsorgssektoren

Den offentlige helsetjenesten må sikre at pasientene får nødvendig helsehjelp av god kvalitet når de har behov for det.

En mulighet for å leve, ikke bare overleve – satsing på rehabilitering

Helsetjenesten setter inn store ressurser på å redde liv, og kan redde stadig flere etter eksempelvis hjerteinfarkt, slag og ulykker. Når blålysene er slått av, opplever mange pasienter imidlertid at de ikke får et nødvendig opptreningsopplegg. Dette betyr tapte muligheter for mange mennesker, som dermed blir avhengige av omsorgstjenester og trygd. En undersøkelse utført av SINTEF viser at tilbudet om habilitering og rehabilitering svikter i mange ledd. Til tross for at det er avdekket store mangler, har regjeringen ikke foreslått noen styrking av dette feltet denne stortingsperioden.

Høyre mener at den neste helsepolitiske hovedsatsingen må være innenfor habilitering og rehabilitering. Dette vil sikre at flere mennesker får mulighet til å mestre hverdagen og delta i arbeids- og samfunnsniv. Denne satsingen er en investering i mer frihet og bedre livskvalitet for mange mennesker. Samtidig er dette god samfunnsøkonomi fordi det gir flere mennesker mulighet for å delta i arbeidslivet og reduserer behovet for omsorgstjenester. Høyre vil øremerke 600 mill kr av bevilgningen til helseforetakene til bedre tilbud om habilitering og rehabilitering.

Bedre helsetilbud der folk bor

Pasienter i Norge opplever et byråkratisk og fragmentert helsetilbud. Mange, særlig syke eldre, blir sendt som pakkepost mellom sykehus, sykehjem og bosted. Dette skyldes for dårlige helsetjenester der folk bor, blant annet i sykehjem. Norge er i verdenstoppen når det gjelder bevilgninger til helsetjenesten. Vi har et høyere antall sykehussenger og flere leger og sykepleiere i sykehus enn andre europeiske land. Det høye forbruket av sykehus tjenester fører imidlertid ikke til bedre helse for befolkningen. Undersøkelser foretatt av Helse- og omsorgsdepartementet viser at bedre helse- og omsorgstilbud i kommunene kan føre til at antall liggedøgn i sykehus kan reduseres med 10 pst.

Høyre mener at vi må flytte litt mer på legene og litt mindre på pasientene. Det må utvikles flere desentraliserte helsetilbud som distriktsmedisinske sentre. Det må etableres flere tilbud i samarbeid mellom helseforetak og kommuner for å gi pasientene et mer helhetlig tilbud. Helseforetakenes virksomhet må omstilles i retning av mer desentralisert og oppsøkende virksomhet for å understøtte den kommunale helse- og omsorgstjenesten, eksempelvis innenfor geriatri, rehabilitering og behandling av kronisk syke. Dette vil sikre at pasientene får bedre helsehjelp der de bor, og redusere belastningen med lang reisevei, hyppige reinnleggelse og opphold i sykehuskorridorene. Samtidig vil dette føre til bedre ressursbruk i helsesektoren. Regjeringen har foreslått 1.094 mill kr til økt aktivitet i helseforetakene. Høyre vil øremerke 400 mill kr av denne bevilgningen til samhandlingstiltak og utvikling av desentraliserte helsetilbud for å gi pasientene bedre helsehjelp der de bor.

Kutte i helsekøene

Til tross for en formidabel vekst i bevilgningene til helse, har helsekøen økt med 40.000 pasienter under de rødgrønne. Dette skyldes særlig deres ideologiske motstand mot samarbeidd med private aktører. De rødgrønne har blant annet kuttet ned på det offentliges bruk av private opptreningsinstitusjoner med 53.700 oppholdsdøgn og 69 plasser i private rusinstitusjoner. Pasientene betaler en høy pris for denne ideologiske kjepphesten gjennom unødvendig ventetid for nødvendig behandling. De rødgrønnes kutt i private tilbud har også ført til en klassesdelt helsetjeneste der de pasientene som har god økonomi kan kjøpe seg plass i private tilbud. De som har dårlig økonomi må stille seg bakerst i den offentlige køen.

For Høyre er det meningsløst at pasienter venter på behandling mens behandlingsplasser står ledige. Høyre vil kutte helsekøen og sikre at pasientene får raskere helsehjelp for det offentliges regning gjennom økt samarbeid med private aktører som har ledig kapasitet. Helseforetakene må pålegges å kjøpe tjenester av private aktører når de ikke selv kan tilby pasientene nødvendig behandling. Slik kan helsekøene og ventetidene reduseres. De øremerkede midlene til habilitering og rehabilitering skal benyttes til kjøp av flere tjenester fra private opptreningsinstitusjoner og rusinstitusjoner.

Kvalitet i omsorgen

Høyre mener det er behov for å styrke kvaliteten i omsorgstjenesten for å gi brukerne et bedre tilbud. Derfor foreslår vi å øke bevilgningen til dette formålet med 250 mill kr utover regjeringens forslag. Bevilgningen skal brukes til kompetanseutvikling blant ansatte i sektoren samt økt bemanning av leger og annet helsepersonell på sykehjem. Det øremerkes midler til å sikre at sykehjemsleger skal få samme lønn som sykehusleger. Videre skal bevilgningen sikre bedre rehabiliteringstilbud og tannhelsetjenester, samt bedre omsorg ved livets slutt.

Innsparing

Et tverr-regionalt utredningsarbeid har synliggjort et betydelig effektiviseringspotensial knyttet til samordning av stabs- og støttefunksjoner mellom de regionale helseforetakene. Høyre forutsetter fortgang i denne prosessen og legger til grunn at dette kan frigjøre 150 mill kr til pasientbehandling i 2009.

Helse og omsorg – oppsummering	
Satsing på bedre helsehjelp der folk bor	400 mill kr*
Habilitering, rehabilitering og tiltak for rusmiddelavhengige	600 mill kr*
Kvalitet i omsorgen, inkl. kompetanseløft	250 mill kr

- *Omdisponering, øremerking av penger i Regjeringens bevilgning til økt aktivitet i helseforetakene.*

Satsing på bedre helsehjelp der folk bor, fordelt på regioner og eksempler til tiltak	
Helse Nord , herunder sykestuene i i Alta, Honningsvåg, Vadsø, Karasjøk og Båtsfjord samt distriktsmedisinske sentre på Sonjatun, DMS Midt-Troms/Finnsnes og Steigentun ved sykehuset Nordland	50 mill kr

Helse Vest , herunder Dalane distriktsmedisinske senter, geriatrisk team ved Helse Førde, Storetveit sykehjem i Bergen, avdeling Sauda i Helse Fonna, Florø sjukehus og Nordfjord Sjukehus.	77 mill kr
Helse Midt , herunder forsterket sykehjem i samarbeid mellom Ålesund og Helse Sunnmøre. DMS stjørdal og Sjøbstad sykehjem, Fosen Distriktsmedisinske senter og Røros sykehus	60 mill kr
Helse Sør-øst , herunder Skedsmotunet sykehjem, Stensby sykehus, Romsås kortidsavdeling, Drammen geriatriske kompetansesenter, sykehjemstelefonen, ambulant team for lindrende behandling ved Aker og Ahus, Sykehuset Buskerud og Ringeriket sykehus, lungeteam ved Aker og Ahus, oppsøkende aldersgeriatri ved sykehuset Asker og Bærum, Distriktsmedisinske sentra i Valdres og Nord Gudbrandsdalen, Ambulante team ved sykehuset Vestfold og Sørlandet sykehus, intermediær avdeling Halden, Kristiansand og Arendal, Team for ryggmargsskade ved Sunnås sykehus, Revmatismesykehusets poliklinikker på Otta og Valdres, psykiatriteam ved sykehuset Blefjell, sårpoliklinikk på sykehjem ved Diakonhjemmet sykehus, geriatrisk uteteam samt samarbeid på psykisk helsevern ved Diakonhjemmet	213 mill kr

3.2 Utdanning og forskning: Høyre investerer mer i kunnskap og forskning

For å sikre morgendagens velferd må Norge satse på kunnskap og forskning. Regjeringen har valgt ikke å utnytte sitt historisk store økonomiske handlingsrom til å investere for fremtiden. Høyre har i alle sine alternative budsjetter prioritert kunnskap og forskning. Dessverre har vi under den rødgrønne regjeringen opplevd at bevilgningene til universiteter og høyskoler har blitt kuttet dramatisk, og at målsetningen om at staten skal bruke 1 pst av BNP til forskningsformål innen 2010 fortsatt er langt unna å bli nådd. For næringslivets forskningsandel synes det ikke å være ambisjoner hos regjeringen om å følge opp målsetningene i St.meld.nr 20 (2004-2005) Vilje til forskning.

Høyre viser en klar prioritering av kunnskap og forskning i vårt alternative budsjett. En sterk opptrapping av kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping, etablering av et eget fond på 10 mrd kr for vitenskapelig utstyr, styrking av basisbevilgningen til universiteter og høyskoler og flere stipendiat- og post. doc.-stillinger er satsinger som er med på å ruste Norge for fremtiden.

Sentrum-/Høyre regjeringen innførte "Ny sjanse"-programmet for å bidra til å gi grunnleggende kompetanse i arbeidslivsregi til mennesker med svake lese-, skrive- og regneferdigheter. Programmet er videreført av regjeringen under navnet "Program for basiskompetanse i arbeidslivet", men det omsøkte beløpet er langt større enn bevilgningen. Spesielt når arbeidsmarkedet blir strammere, vil de som har mangelfulle grunnleggende ferdigheter kunne få utfordringer knyttet til å beholde jobben. Høyre foreslår derfor en stor satsing på programmet, og foreslår en økning i bevilgningen på 100 mill kr. Dette er et særlig viktig tiltak i den økonomiske situasjonen Norge nå befinner seg i.

Forskning og universitets- og høyskolesektoren - oppsummert	
Øke forskningsfondet med 16 mrd kr utover regjeringens forslag	
Opprette et fond for vitenskaplig utstyr på 10 mrd kr	
Øke basisbevilgningen til universiteter og høyskoler	220 mill kr
100 nye stipendiater og post.doc. stillinger	60 mill kr
Husleiekompensasjon for Høyskolen i Buskerud	3 mill kr
Nasjonalt senter for romrelatert opplæring (NAROM)	1 mill kr
Styrke Norges Forskningsråd <i>Stipendiater, post.doc. stillinger og vitenskaplig utstyr</i>	70 mill kr
Petroleumsforskning (PETROMAKS)	50 mill kr
Program for basiskompetanse i arbeidslivet	100 mill kr
Støtte til freshman-år i USA og første år av bachelorgrad i ikke-vestlig land	5 mill kr
Videreutdanning kreftsykepleiere HiÅ	0,5 mill kr
Nord-Troms studiesenter	3 mill kr
Ingeniørstudier i undervannsteknologi, HiB	5 mill kr
Tilskudd ulønnet forskningsinnsats via SkatteFUNN	40 mill kr
Startbevilgning Høgskolen i Bergen	10 mill kr
Nasjonalt senter for grunnopplæring ved Høyskolen i Hedmark	4 mill kr
Nasjonalt senter for skriveopplæring og skriveforskning ved Høyskolen i Sør-Trøndelag	4 mill kr
Studielånsavskrivning for lærerstudenter	20 mill kr
Studenthelsetjeneste, psykisk helse	3 mill kr

En bedre skole

Den norske skolen er god, men fortsatt står den overfor betydelige utfordringer. Om lag 20 pst av elevene, én av fem, går ut av grunnskolen uten å kunne lese og skrive ordentlig, og 34 pst av elevene slutter eller fullfører uten å bestå videregående opplæring. Skolen skal gi muligheter for alle. Derfor er det svært viktig at skolen evner å prioritere det viktigste først. Det tydelige fokuset på de grunnleggende ferdighetene som ble innført gjennom reformen Kunnskapsløftet, er et avgjørende bidrag for å sikre at skolen rustet elevene for videre utdanning og arbeids- og samfunnslivet.

For Høyre er det svært viktig å styrke skolens innhold. Under sentrum-/Høyre-regjeringen ble timetallet økt med 12 uketimer. Regjeringen har fortsatt utvidelsen av skoledagen, men det er behov for ytterligere utvidelse. Derfor foreslår Høyre å utvide timetallet med to timer i basisfagene. Dette er ikke mulig å gjennomføre uten flere lærere, og derfor foreslår vi bevilgninger for å rekruttere flere lærere, og for å sette i verk seniortiltak som beholder lærerne lenger i skolen. Høyre viderefører sine forslag om å satse på sommerskoletilbud og leksehjelp for flere elever.

For Høyre er læreren er den viktigste innsatsfaktoren i skolen. Faglig sterke og motiverte lærere med høye ambisjoner på vegne av alle elevene er nøkkelen til godt læringsutbytte. Vi har mange dyktige lærere i dag, men vi trenger flere lærere. Høyre viser til at

regjeringspartiene de siste årene har stemt ned en rekke forslag fra Høyre og andre opposisjonspartier for å bedre rekrutteringen av lærere og bidra til systematisk kompetanseheving for lærere. På grunn av at over halvparten av lærerne i skolen er over 50 år gamle, at rekrutteringen til allmennlærerutdanningen er halvert på ti år og at mange unge lærere slutter i yrket etter kun få år, har vi med en raskt voksende rekrutteringsutfordring å gjøre. Dette har ikke regjeringen villet ta inn over seg, og de tiltakene som nå foreslås i budsjettet kommer sent og er ikke omfattende nok.

Grunnutdanningen - oppsummert	
To nye timer på barnetrinnet i norsk og matematikk	116 mill kr
Seniortiltak realfagslærere	50 mill kr
Rekrutteringstiltak lærere i andre yrker	50 mill kr
Leksehjelp	15 mill kr
Sommerskole	15 mill kr
Folkehøyskole for motorsport i Valle	3 mill kr
150 ekstra elevplasser i toppidrett	5 mill kr
Science Center Østfold	13 mill kr
Kapitaltilskudd friskoler	20 mill kr
Demonstrasjonsskoler fysisk aktivitet	10 mill kr

Kirke

I april inngikk alle partier på Stortinget en avtale om ny kirkeordning. En forutsetning for å gjennomføre de demokratireformene Stortinget gikk inn for, er at det bevilges penger til gjennomføringen. Høyre registrerer at regjeringen ikke tar dette ansvaret. Høyre foreslår derfor at det settes av 30 mill kr til demokratireformene i kirken.

Ikke bare læreryrket, men også presteyrket, opplever store rekrutteringsutfordringer. Høyre mener det er svært viktig å sikre at kirken får mulighet til å utføre de mange oppgavene som den forventes å utføre. Da er det viktig å rekruttere flere prester. Høyre foreslår å øke bevilgningen til presteskabet.

Kirke - oppsummert	
Demokratiutvikling i kirken i forbindelse med ny kirkeordning	30 mill kr
Sjømannskirken	3 mill kr
Flere prestestillinger	10 mill kr

3.3 Transport og kommunikasjon: Høyre øker veisatsning med 1 mrd

Forbedret infrastruktur og mer moderne samferdselsløsninger øker mobiliteten og bidrar til å tilfredsstille de transportbehov som finnes i samfunnet. Dette kan gi vekst og utvikling i hele landet. En godt utbygget og vedlikeholdt infrastruktur gir enkeltmennesker frihet til å kunne forflytte seg på en effektiv og sikker måte innenlands og til utlandet. Infrastrukturen er samtidig viktig for at bedrifter i hele landet skal være konkurransedyktige. Dette gjelder både

ved at bedriftene lettere kan tiltrekke seg arbeidskraft, og gjennom reduserte kostnader for å nå markedene.

Høyre understreker viktigheten av gode veier. Veibyggning er både god distriktspolitikk og god næringspolitikk. Bedre veier er også avgjørende for å komme videre mot visjonen om null drepte og varig skadde i trafikken. I økonomiske nedgangstider må vi bidra til å redusere arbeidsledigheten i blant annet bygg- og anleggssektoren gjennom økt satsing på veibyggning. Den statlige andelen av veiinvesteringene må økes. Manglende investeringer i veier i forhold til målsettingene i Nasjonal transportplan må bevilges på budsjettet for 2009. Høyre vil derfor øke bevilgningene til vei-investeringer med hele 1 mrd kr i forhold til det som følger av Regjeringens forslag. Vi følger dermed opp landsmøtevedtaket om sterk satsing på samferdsel.

I tillegg vil Høyre etablere et vedlikeholdsfond til samferdselsformål på 40 mrd kr . Dette vil gi en årlig avkastning på 2 mrd kr som vil brukes for å møte noen av utfordringene med det store etterslepet på vedlikehold av vei- og jernbanenettet. Vi fremmer dette forslaget:

"Stortinget ber Regjeringen etablere et vedlikeholdsfond til samferdselsformål på 40 mrd kr. Den årlige avkastningen skal komme i tillegg til ordinære bevilgninger, og benyttes til å møte utfordringene med det store etterslepet på vedlikehold av vei- og jernbanenettet."

Gode kollektivløsninger er viktig for et smidig transportsystem. Høyre viser til den svært vellykkede satsingen fra sentrum-/Høyre-regjeringen med den såkalte belønningsordningen. Vi vil ha sterkere satsing enn regjeringen på kollektivtrafikk i de store byene, for å redusere bilbruk og øke kollektivandelen. Statlig tilskudd til kollektivtrafikk i distriktene kan ikke kompensere for bedre og sikrere veier. Vi foreslår å øke bevilgningen til belønningsordningen i byene med 30 mill kr i 2009. I tillegg prioriterer vi å finansiere en ungdomsrabatt på 50 pst på NSB og øvrige kollektivtilbud i hele landet.

Høyre er opptatt av å finne nye løsninger som kan gi raskere og mer rasjonell utbygging, drift og vedlikehold av veianlegg. Vi ser at regjeringens varslede modell for bygging av infrastruktur, "prosjektfinansiering," er skrinlagt. Dette gjør det enda viktigere å jobbe videre med bygging av vei gjennom offentlig-privat samarbeid (OPS). Erfaringene fra de første OPS-prosjektene som er fullført er så gode, blant annet med halvert byggetid og bedre kostnads-kontroll, at modellen bør videreføres på egnede strekninger.

Konkurransen i jernbanesektoren er viktig for å sikre et best mulig tilbud til brukerne med de ressursene som er tilgjengelige. For eksempel har økt konkurranse innen persontransport på Gjøvikbanen har vært en stor suksess. Gjøvikbanen har etter konkurranseutsettingen fått et tilbud med mye bedre kvalitet, stor økning i antall avganger og universell utforming slik at den nå er tilgjengelig også for funksjonshemmede. Mer bruk av anbud med kontraktsvilkår og sanksjoner, kan vise seg å være et mer egnet og effektivt verktøy for å sikre den offentlige tjenestekvalitet med hensyn til f.eks. universell utforming, fremfor lovfesting av rettigheter. Høyre foreslår konkurranseutsetting av persontransport på jernbane på flere strekninger som i dag drives av NSB.

Vi har fremmet forslag om en handlingsplan for flere kryssningsspor på jernbanen. Med flere kryssningsspor vil vi øke kapasiteten i jernbanenettet. Dette vil øke mulighetene til å overføre mer av godstrafikken fra vei over på jernbane. Under forrige regjeringperiode ble det gjennomført en rekke tiltak som medførte en økning i godstransport på jernbane med 80 pst i løpet av 4 år. Vi ønsker økt konkurranse ved utbygging, drift og vedlikehold av jernbanens infrastruktur for å sikre økte midler til jernbaneinvesteringer. Konkurransetsetting er ikke noe nytt i jernbanesektoren. Tall fra Jernbaneverket for de siste årene viser at det aller meste av Jernbaneverkets investeringer og en stor andel av vedlikeholdet har vært konkurranseutsatt. Den omstilling og konkurranseutsetting som Stortinget vedtok høsten 2004, og som ble satt i verk i 2005, førte til lavere kostnader for flere vedlikeholdsoppdrag på jernbanenettet. Innsparte midler som følge av konkurranseutsetting, bør brukes til å styrke jernbanen. Sikkerhet skal fortsatt være et statlig ansvar og ha prioritet nummer én.

Høyre vil ha en sterkere satsing på oljevernberedskap langs kysten og bevilger 15 mill kr ekstra til dette. Kystnaturen er sårbar, og omfattende forurensning kan få langvarige økologiske, trivselsmessige og økonomiske konsekvenser. Det forekommer årlig en rekke sjøfartsulykker langs norskekysten. Høyre anerkjenner den meget samfunnsnyttige rollen som Redningsselskapet har ved å bidra til økt sikkerhet for alle som ferdes på sjøen. Vi vil derfor øke bevilgningene til Redningsselskapet betydelig i forhold til regjeringens forslag.

For transport over lengre avstander og til mer spesialiserte oppgaver er luftfarten og skipsfarten viktig og nødvendig for nasjonen. Høyre vil bidra til at disse næringene får gode vilkår, slik at de reisende og all last skal kunne transporteres på en sikker og effektiv måte også i fremtiden.

Høyre mener at gode og pålitelig post- og telekommunikasjonstjenester er av stor betydning for alle. Post i butikk har gjennom lokalisering og åpningstider gjort kjernetilbudet til Posten mer tilgjengelig for folk flest. Konkurranse mellom bedrifter innenfor tele- og datatjenester har gitt kundene stadig bedre og rimeligere tjenester. I Norge har vi, relativt sett, stor faglig tyngde innen IKT-næringen, både generelt og innenfor spesialiserte sektorer. Høyre ønsker å bidra til at denne kompetansen består og kan vokse, både ved å gi bedrifter lavere skatter og avgifter, og ved å stimulere til økt forskning.

Samferdsel – oppsummert	
Vei-investeringer	1.000 mill kr
Kollektiv – belønningsordningen	30 mill kr
Vedlikeholdsfond for samferdsel på 40 mrd kr	
Åpne for flere nye OPS-prosjekter på vei	
Mer til oljevernberedskap	15 mill kr
Tilskudd Redningsselskapet	29 mill kr
50 pst. ungdomsrabatt på NSB og øvrig kollektivtrafikk	34 mill kr

3.4 Arbeid og sosial: Få flere i arbeid og gi alle en ny sjanse

Høyre vil gi de som faller utenfor en ny sjanse. Det må være en prioritert politisk oppgave å løfte mennesker ut av en trygdetilværelse, og over i arbeid. Den rødgrønne regjeringen har hatt en historisk god mulighet til å gi mennesker en ny sjanse i arbeidslivet i de årene den har sittet med makten. Likevel opplever Norge i 2008 fremdeles en situasjon hvor mer enn 700.000 mennesker i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet. Når vi nå går inn i en tid med økt usikkerhet i arbeidslivet og økende arbeidsledighet, betyr dette at de menneskene som har størst hjelpebehov vil være enda lenger unna en ny sjanse nå enn i de foregående budsjettårene. Høyre mener denne situasjonen kunne vært motvirket gjennom en bedre prioritering de foregående årene, og viser i den anledning til Høyres alternative budsjett for hhv. 2007 og 2008.

Mange av de som i 2009 står i fare for å miste jobben er i hovedsak kvalifiserte for arbeid. Dette skiller dem fra mange av de 700.000 menneskene som i dag står utenfor arbeidslivet, som i større grad har behov for målrettede tiltak og individuell oppfølging. Det viser at de som står i fare for å miste jobben i 2009 trenger en ny jobb – ikke et nytt tiltak. I Høyres alternative budsjett legges det derfor opp til en politikk for å skape flere nye jobber, gjennom en næringspolitikk som styrker rammevilkårene for næringslivet og gjennom en skattepolitikk som bidrar til økt vekst og økt sysselsetting. For å unngå at flere faller ut av arbeidsmarkedet på grunn av sviktende basiskunnskap vil Høyre øke bevilgningen til programmet basiskompetanse i arbeidslivet med 100 mill kr.

I arbeidsmarkedspolitikken vil Høyre nok en gang velge å prioritere de menneskene som har størst hjelpebehov. Dette innebærer en dreining av tiltaksmidlene over på yrkeshemmede. Da den rødgrønne regjeringen overtok i 2005 var det om lag 90.000 yrkeshemmede, og like mange registrerte arbeidsledige. I 2008 er antallet arbeidsledige sterkt redusert, til et nivå i overkant av 40.000, mens antallet yrkeshemmede fremdeles er meget høy; 83.000. Dette viser at yrkeshemmede ikke har klart å nyttiggjøre seg det gode arbeidsmarkedet i samme grad som ordinære arbeidssøkere. I en situasjon med økende ledighet i 2009 vil det være et ekstra stort behov for prioritering av denne gruppen.

Ved inngangen til budsjettåret 2009 er vi ett år unna IA-avtalens utløp. Med andre ord skal man innen 31. desember 2009 ha nådd målsetningene i IA-avtalen om en reduksjon av sykefraværet med 20 pst i forhold til 2001. Man er lengre unna å nå denne målsetningen enn på flere år. Regjeringen legger i sitt budsjettforslag til grunn en ytterligere økning i sykefraværet i 2009. Dette er bekymringsfullt, da langtids sykefravær er den viktigste veien til i et permanent utenforskap. Et høyt sykefravær fører mange mennesker ut i en lang trygdetilværelse. For den enkelte og for samfunnet er det viktig at denne utviklingen snus. I Høyres alternative budsjett prioriteres derfor å styrke behandlingsmulighetene for sykmeldte, både gjennom en økt satsning på rehabilitering, på en styrking av trygdelegeordningen og på en egen bevilgning til å forhindre uføretrygding på den enkelte arbeidsplass. Disse prioriteringene vil påvirke sykefraværet, slik at vi i 2009 vil forvente en reduksjon i sykepengeutbetalingene i forhold til det opplegget regjeringen legger til grunn.

I sin tiltredelseserklæring sa regjeringen den skulle avskaffe fattigdommen i Norge. Velgerne, og Stortinget, hadde all grunn til å oppfatte at dette skulle skje i regjeringens mandatperiode, som utløper ved det kommende stortingsvalget. Regjeringen er ikke i nærheten av å lykkes med å innfri dette løftet. I Høyres alternative budsjett prioriteres fattigdomstiltak som er målrettede:

Høyres målrettede tiltak mot fattigdom	
Boligformål <i>Regjeringen avvirket ordningen "På evi til egen bolig" – et prosjekt som ble igangsatt av sentrum-Høyre-regjeringen. Styrkingen vil medføre at ordningen kan gjeninnføres.</i>	15 mill kr
Støtte til lokale tiltak for å hjelpe mennesker ut av fattigdom	50 mill kr
Styrking av barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn	10 mill kr
Arbeidstrening: Stimulere til lavterskeltilbud som Grønn omsorg/inn på tunet for psykisk syke og rusmisbrukere	10 mill kr
"Snu i døra" – tiltak, arbeidstrening for unge sosialhjelpmottakere	10 mill kr
Gradert barnehagepris i flere kommuner, utvidelse av ordning	150 mill kr
Støtte til barnerike familier med 4 eller flere barn, øke med 2.000 kr per familie	35 mill kr
Tilskuddsordningen for barnevernsbarn med tiltak i bedrift	15 mill kr
Støtteordninger til betaling av kontingent til deltakelse i fritidsaktiviteter for barn fra særlig ressursvake hjem (via NAV)	10 mill kr
Gratis barnehage på INTRO-ordningen	20 mill kr
Tilskuddsordningen for lokale introduksjonstiltak	20 mill kr
Fattighuset i Oslo	0,5 mill kr

Dette vil bidra til en langt mer konkret fattigdomssatsning enn regjeringens opplegg.

I sitt budsjettforslag fjerner regjeringen den urettferdige avkortningen i pensjon for 68-åringer som jobber ved siden av. Det er gledelig at enda flere mennesker i Norge stimuleres til arbeid, og Høyre vil derfor vise til at en enhetlig opposisjon i Stortinget har tatt initiativ til å fjerne all avkortning ved flere anledninger, senest i Dokument nr. 8:68 (2007-2008). Det rødgrønne flertallet stemte nok en gang ned dette forslaget. Det er oppsiktsvekkende at regjeringspartiene stemmer ned gode forslag fra opposisjonen, og heller fremmer disse som egne forslag ved senere anledninger. Ytterligere oppsiktsvekkende er det at regjeringen, når den skal fremme tidligere nedstemte forslag, ikke klarer å fjerne avkortningen for både 68- og 69-åringene i 2009. Regjeringens forslag innebærer dessverre at det i Norge i 2009 fremdeles vil være et helt årskull med kompetente seniorer som diskrimineres inntektsmessig på grunn av alder. I Høyres alternative budsjett er all urettferdig avkortning i pensjon foreslått avvirket.

Arbeid og sosial – Oppsummert	
Fjerne avkorting for 69-åringer	120 mill kr
Arbeidstilsynet, styrke tiltak mot svart arbeid og brudd på arbeidsmiljøloven	5 mill kr
NAV-utvidelse av trygdelegeordningen, omorganisering av praksis	30 mill kr
Pott settes av for trygdede/uføre – Tiltak på arbeidsplassen	25 mill kr

Program for basiskompetanse i arbeidslivet	100 mill kr
Boligtilskudd til etablering, tilpassing og utleieboliger	15 mill kr
Styrking av barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn	10 mill kr
”Snu i døra” – tiltak for å gi unge sosialhjelpsmottakere arbeidstrening, øremerket	10 mill kr
Gradert barnehagepris i flere kommuner, utvidelse av ordning	150 mill kr
Bruke atferdingsmidler tidligere i sykemeldingsperioden	-
Mulighet til å gå ned til 20 pst. uføregrad, for å kombinere arbeid med trygd	-
Ny vurdering etter seks måneders sykefravær – begrensning av fastlegenes sykemeldingsrett	-
Seniortiltak for realfaglærere og i politiet	60 mill kr
Skattereduksjoner som stimulerer til arbeid	3,5 mrd kr

3.5 Kommunal og forvaltning

Kommunene må få beholde mer av egne inntekter

Høyre mener det er viktig at kommunene får beholde deler av selskapskatten lokalt. Det vil motivere kommunene til å føre en positiv og fremtidsrettet næringspolitikk. Jo flere små og store bedrifter som etableres i kommunen, jo høyere skattinntekter vil kommunen få som kan brukes til lokal velferd. Den rødgrønne regjeringen har fratatt kommunene denne muligheten til å påvirke egne skatteinntekter. Høyres forslag om å reversere dette vedtaket støttes av både Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Kommunenes Sentralforbund (KS). Høyre forslår konkret at 4,25 pst av selskapskatten tilbakeføres til kommunene. Dette er beregnet til å utgjøre 8.720 mill kr.

I statsbudsjettet for 2009 innføres den rødgrønne regjeringens nye inntektssystem for kommunesektoren. Høyre tok flere initiativ for å sikre bred politisk enighet om inntektssystemet slik at kommunene kunne få et forutsigbart, enkelt og rettferdig system. Regjeringen har imidlertid valgt å stå på sitt, og innføre et system som ikke har helhetlig støtte fra andre enn regjeringspartiene selv.

Høyre viser til hovedtrekkene i vårt alternative inntektssystem, men foreslår i vårt alternative budsjett kun å tilbakeføre deler av selskapskatten til kommunene. Høyre vil i andre sammenhenger komme tilbake med forslag om større endringer i inntektssystemet for kommunene.

Den rødgrønne regjeringen har forlatt målet om at kommunene skal finansieres med 50 pst av egne skatteinntekter. Dette målet er nå satt til 45 pst. Høyre mener at målet fortsatt bør være 50 pst og at det kommunale skattøre burde ha vært satt høyere som følge av dette. Kommunene burde beholde en større del av egne skatteinntekter lokalt. Høyre har både i 2006, 2007 og 2008 foreslått et høyere skattøre enn regjeringen. Etersom grunnlaget gjennom inntektssystemet nå er endret vil forslag om høyere skattøre ha andre fordelingsmessige virkninger enn under det tidligere systemet. Høyre vil derfor be regjeringen i

kommuneopplegget for 2010 om å komme tilbake med et inntektssystem for kommunesektoren som baserer seg på:

1. Målsetningen om 50 pst finansiering gjennom egne skatteinntekter.
2. Høyere kommunalt skattøre.
3. Tilbakeføring av deler av selskapskatten.

Regjeringens opplegg for kommunesektoren i 2009 innebærer i realiteten en videreføring av det økonomiske handlingsrommet for 2008. Det vil si et nøkternt og stramt opplegg. Høyre vil som varslet i kommuneøkonomiproposisjonen fremme et alternativt opplegg som innebærer om lag den samme økonomiske handlefriheten for kommunene som regjeringens opplegg.

Skal kommunene kunne forbedre velferdstilbudet innenfor denne rammen må de effektivisere driften og fokusere på å få mer kvalitet på tjenestene. Én pst effektivisering av kommunesektoren frigjør 3 mrd kr til kvalitetsforbedringer.

Kommuneopplegget for 2009 bygger på svært usikre forutsetninger. Det viktigste for kommunenes handlefrihet er hvordan det går for næringslivet og den enkelte skatteyter. En økonomisk politikk som skaper trygghet for hus, hjem og jobb er også det som sikrer de beste forutsetningene for at kommunene kan skape gode velferdstjenester. Den rødgrønne regjeringen overtok en kommunesektor i 2005 hvor utgiftene var under kontroll, inntektene økte og hvor over 3 pst av inntektene ble satt av til fremtidige investeringer og utrygge tider. Etter to år med reduserte frie inntekter, lavere resultater og økende forventningskrise er kommunene dårligere rustet til å møte tøffere økonomiske tider. Skatteanslaget i statsbudsjettet er svært usikkert, kommunenes pensjonsutgifter kan komme til å øke kraftig og rentenivået er fortsatt høyt.

Kommunal – oppsummert	
La kommunene beholde mer av egne skatteinntekter gjennom økt skattøre	
Tilbakeføring av selskapskatten	
To undervisningstimer i matematikk og norsk på barnetrinnet	116 mill kr
Gradert barnehagepris til familier med lav inntekt, øremerket innenfor innbyggertilskudd	150 mill kr
Tilsagnsfullmakt 150 mill kr – stimulere til kommunesammenslåing	
Fornyng – utvidet åpningstid for offentlig sektor	3 mill kr
Styrke Datatilsynet	2 mill kr

Integrering og mangfold

Høyre mener det er behov for sterkere fokus på integrering, og særlig i den første fasen knyttet til språkopplæring og arbeid. Det er særlig viktig å fokusere på kvinner og barn. Høyre vil fremme en rekke nye forslag for å forsterke introduksjonsarbeidet. I statsbudsjettet for 2009 foreslår Høyre å gi deltakere på introduksjonskurs med barn i barnehagealder, tilbud om gratis barnehageplass fra og med høsten 2009. Vi foreslår å, utvide tilbudet om språkkartlegging av alle 4-åringene til å gjelde hele landet og å utvide retten til norskopplæring til 500 timer med opplæring.

Høyre mener at det er viktig å legge til rette for at introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere og flyktinger omfatter hele familien. Et viktig virkemiddel for å nå dette er å tilby gratis barnehagetilbud til denne gruppen under forutsetning av at både mor og far deltar i ordningen - eller er i arbeid eller utdanning. Dette vil legge bedre til rette for integrering av kvinner og barn i det norske samfunnet.

Grunnleggende ferdigheter i norsk er svært viktig for barns mulighet til å lykkes i Norge. Derfor er det viktig at vi fanger opp alle barn som har språkproblemer på et tidligere tidspunkt enn i dag. Ordningen med språkkartlegging som gjennomføres i enkelte kommuner i landet, omfatter ikke bare barn med minoritetsbakgrunn. Høyre ønsker at ordningen blir landsomfattende og at ordningen utvikles i takt med kunnskapen som oppnås som en følge av gjennomførte evalueringer.

Det er kommunene som har hovedansvaret for introduksjonsarbeidet. Høyre ønsker fortsatt tilskudd til kommunale introduksjonstiltak.

Budsjettets prognoser for 2008 var at ca 5.500 asylsøkere ville komme til Norge. Prognosene nå viser nesten det tredobbelte, dvs. at ca 15.000 personer vil søke om asyl i 2008. Det kan være flere årsaker til økningen. Den viktigste synes å være at regjeringen har sendt uklare signaler til omverdenen, noe som har bidratt til et inntrykk av at norsk politikk er blitt liberalisert. Høyre har advart mot dette, blant annet fordi vi har fryktet at enda flere fattige mennesker selger sine eiendeler i håp om et nytt liv i Norge, for deretter å oppdage at de ikke oppfyller kriteriene for opphold. Høyre viser til at regjeringen presenterte flere forslag i høst som skulle bidra til å redusere antallet søkere til Norge, en målsetting som ikke reflekteres i nedjusterte prognoser for 2009.

Høyre har fremmet flere forslag som vil redusere asylstrømmen til Norge, som for eksempel å øke underholdskravet slik at nivået blir mer realistisk, stramme inn regelverket for alderstesting og DNA-undersøkelse, utarbeide flere returavtaler slik at utsendelse av grunnløse søkere går raskere etc. Høyre har også foreslått å reversere innføringen av det utvidede flyktingbegrepet vedtatt i forbindelse med behandlingen av ot.prp. 75 (2006-2007) Utlendingsloven. Et nøkternt anslag tilsier at disse forslagene vil innebære reduserte utgifter med om lag 700 mill kr.

Høyre mener det er behov for å utvikle en alternativ strategi til dagens uforutsigbare politikk, og en ny modell for drift av asylmottak som kan bidra til mer kompetanse innenfor fagfeltet. Relevant i denne sammenheng er å utvikle egne kompetansemottak, lokalisert i ulike deler av landet, og som kan spesialisere seg på ulike områder innenfor fagfeltet som for eksempel returproblematikk, kartlegging, enslige mindreårige asylsøkere, kvalifisering mv.

Høyre mener Norge bør ta et større ansvar i det internasjonale flyktingarbeidet. Flyktingene står dårligst stilt og har det tyngste utgangspunktet for å starte et nytt liv. Høyre foreslår derfor å øke kvoten for overføringsflyktinger med 500 flyktinger.

Integrering - oppsummert	
500 flere kvoteflyktninger	46,8 mill kr
Etablere kompetansetiltak for asylsøkere	10 mill kr
Gratis barnehage for de på INTRO-ordningen	20 mill kr
Tilskuddsordningen for lokale introduksjonstiltak	20 mill kr
Tilskudd for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn som går i barnehagen	10 mill kr

3.6 Familie og kultur: Større satsing på kultur, mer frivillighet og god familiepolitikk

Trygg familieøkonomi og valgfrihet

Familien er samfunnets viktigste fellesskap og arena for trygghet, tilhørighet og utvikling. Familien skaper og sikrer en trygg ramme om barns oppvekst. Høyre vil derfor sørge for at familien gis mulighet til selvstendighet, innflytelse over og valgfrihet i oppdragelsen, omsorgen og utdanningen.

Familiens økonomi påvirkes av finanspolitikken. Økte avgifter og et høyt skattenivå vil i stor grad ramme familieøkonomien. Høyre vil derfor tilrettelegge for en finanspolitikk hvor noe av den økonomiske veksten brukes på å senke skatteregningen. I en tid med finanskriser og nedgangskonjunktur er det av avgjørende betydning at finanspolitikken innrettes på en slik måte at arbeidsplasser sikres og at renten holdes på et nivå som husholdningene er i stand til å håndtere. En stimulerende næringspolitikk og investeringer for fremtiden vil prege Høyres budsjett og bidrar til å opprettholde velferden og sikre at færre faller utenfor samfunnet i nedgangstider. Vi vil at det skal lønne seg å spare og ta ansvar for egen fremtid. Med dette som utgangspunkt dannes en god familiepolitikk.

Høyre ønsker at alle barn skal ha et tilbud om barnehageplass. Vi er glade for at målet om full barnehagedekning snart er nådd. Det er likevel urovekkende å se at utbyggingen har skjedd i et slikt tempo at kvaliteten i barnehagene ikke er blitt ivaretatt i tilstrekkelig grad. Den massive utbyggingen har skjedd i en tid med høye byggekostnader og det er grunn til å anta at fokus på nye plasser har bidratt til at rehabilitering og reovering av eksisterende barnehager ikke har blitt prioritert. Førskolelærermangelen er stor og tilrettelegging for særskilte grupper barn har ikke blitt viet tilstrekkelig oppmerksomhet i form av konkrete tiltak. Den økning som har vært i antallet dispensasjoner fra kravet om kvalifisert personale i barnehagene er ikke tilfredsstillende, og det kreves umiddelbare tiltak for å få til tilstrekkelig pedagogisk bemanning. Høyre vil derfor øke antallet studieplasser for førskolelærere. Det er også nødvendig å satse på språkstimulerende tiltak for barn med annet morsmål eller forsinket språkutvikling.

Regjeringens politikk tilrettelegger for avvikling av en rekke private barnehager. Høyre mener private barnehager bidrar til mangfold i barnehagetilbudet, utvikling av barnehagesektoren, større foreldreinnflytelse og effektiv ressursutnyttelse og vil derfor arbeide for full likebehandling mellom offentlige og private barnehager. Det er behov for forskning for å studere utviklingen hos barn som går i barnehage og barn som ikke går i barnehage i de første

leveårene. Høyre vil derfor foreslå å bevilge 10 mill kr til forskning med det mål å avdekke fordeler og ulemper ved opphold i barnehage i forhold til annen omsorg for barn i alderen ett til tre år. Fortsatt satsing på kontantstøtte må sees i lys av foreldres rett og frihet til å velge omsorg for sine barn og hva som er til det beste for barnet.

Høyre mener et godt barnevern er et barnevern med stort mangfold av tiltak og tilbud, med høy kvalitet og med god ressursutnyttelse. Det er et sterkt behov for å sikre at all kompetanse innen barnevernssektoren kommer ulike barn og ungdom med ulike utfordringer til gode. Private institusjoner og tiltak har mye å bidra med i så måte, og Høyre vil sikre disse aktørene likebehandling i forhold til det offentlige barnevernet. Det er også viktig at ulike fagmiljøer med ulike tilnærminger til barnevernsfeltet får utvikle seg. Høyre vil derfor at det igangsettes forskning på flere metodiske tilnærminger enn de områder som det i dag kanaliseres forskningsmidler til.

Det er en overrepresentasjon av barnerike familier som rammes av fattigdom. Det er derfor behov for en differensiering av barnetrygden i forhold til familier med mange barn. Høyre foreslår å øke barnetrygden for familier med fire barn eller flere med 2.000 kr per år. Barn i familier med trang økonomi har begrenset mulighet til å delta i aktiviteter i fritiden. Høyre foreslår, også i år, å innføre en tilskuddsordning hvor det gis støtte til betaling av kontingenter ved deltakelse i frivillige lag og organisasjoner for barn og unge fra ressursvake hjem. Det er viktig at velferdsordninger kanaliseres til de grupper i befolkningen som trenger det mest, og Høyre vil derfor innføre gradert foreldrebetaling for å sikre at ressursvake familier kan nyte godt av et barnehagetilbud til en lavere pris enn makspris.

Et mangfoldig og sterkt kultur-Norge

Høyre ønsker en offensiv kulturpolitikk der målet er å sikre mangfold og vekstkraft. Høyre bygger sin kulturpolitikk på at kultur har en egenverdi for den enkelte av oss, og at et levende og selvstendig kulturliv er en forutsetning for et skapende samfunn og høy livskvalitet for innbyggerne. Høyre legger stor vekt på ivaretagelse og tilgjengeliggjøring av kulturarven. Høyre vil derfor styrke sentrale områder innenfor kulturbudsjettet med et samlet beløp på 30 mill kr.

Det er viktig og sunt at kulturlivet finansieres fra et mangfold av kilder. Dette vil ha direkte betydning for det mangfoldet som vil vokse frem, i tillegg til at det vil minske kulturlivets avhengighet av staten. Høyre vil derfor bidra til bedre å legge til rette for et tettere samarbeid mellom kultur og næring, blant annet gjennom en styrking av virksomheten innenfor organisasjonen "Forum for Kultur og Næringsliv". Det langsiktige målet er her å bidra til at Norge får en godt utbygget kultur- og næringslivsorganisasjon.

Høyre vil styrke de instanser som ivaretar den norske kulturarven. Dette betyr en styrking av museumsfeltet, samt organisasjonene innenfor folkemusikk, folkedans og håndverk. Nå er det maktpåliggende å komme i gang med ivaretagelsen av de mange arkivene som finnes rundt om i landet, og Høyre vil derfor foreslå ekstra bevilgninger til dette. Høyre ønsker også en styrking av vår klassiske kulturarv. Det er viktig å støtte opp om jubileer og markeringer for

sentrale skikkelser i norsk historie og kultur. Det gjelder for eksempel de kommende arrangementer for Knut Hamsun og Bjørnstjerne Bjørnson.

Høyre vil styrke virksomheten i det frie feltet. Dette betyr en styrking av de frie gruppene innenfor teater og dans, samt de frie musikkensemblene. Festivalene og støtteordningen for lokale konserttiltak er også viktige i denne sammenheng.

Det flerkulturelle samfunn fører til at nye miljøer innen kulturområdet gror frem. Andre kulturelle uttrykk bidrar til et spennende mangfold, og det foreslås derfor å avsette midler direkte til det arbeidet som gjøres i disse miljøene. Høyre vil særlig legge vekt på betydningen av å bygge på de initiativer som springer ut fra innvandrergruppene selv, slik at det gis rom for å arbeide frem egne uttrykk ut fra egne premisser.

Det frivillige arbeidet i kommunene og i de frivillige organisasjonene er av stor betydning så vel for demokratiet og maktfordelingen i samfunnet, som for den enkelte av oss. Høyre vil gjennom sin politikk sikre at sektoren gis gode rammevilkår både hva angår muligheten til selv å sikre sitt økonomiske grunnlag, men også hva angår å drive mer rasjonelt og uten overflødig kontroll og byråkrati. Utfordringen er å sikre frivillig sektor sin uavhengighet fra statlig styring og finansiering.

Kultur og familie – oppsummert	
Økt støtte til kultur	30 mill kr
- Samarbeid kultur og næringsliv, "Forum for Kultur og Næringsliv"	3 mill kr
- Frie ensembler, musikk, teater og dans	10 mill kr
- Kulturminnevernet	
- Folkemusikk, dans	3 mill kr
- Arkiv, bibliotek, museum	5 mill kr
- Diverse tiltak	9 mill kr
Bedre finansieringsgraden av private barnehager <i>Innebærer økning til mellom 87 pst. og 88 pst. finansieringsgrad</i>	150 mill kr
Gradert barnehagepris – lavere pris for lavinntektsfamilier	150 mill kr
Forskning på kvalitet i ulike omsorgsløsninger	10 mill kr
Tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder	10 mill kr
Forskning på alternative metodiske tilnærminger i det private barnevern	5 mill kr
Støtte til barnerike familier med fire eller flere barn, øke med 2.000 kr per år	35 mill kr
Tilskudd til tiltak for fosterfamilier	10 mill kr
Kjøp av private barnevernstjenester	100 mill kr
Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn	10 mill kr
Støtteordninger til betaling av fritidsaktiviteter for barn fra ressursvake hjem	10 mill kr
Herreløs arv går til frivillige organisasjoner	3 mill kr
100 ekstra studieplasser til førskolelærerutdanningen	5 mill kr

3.7 Energi: En fremtidsrettet politikk med økt satsing på fornybar energi og forskning

Høyre fører en fremtidsrettet energipolitikk som gir en bærekraftig og sikker energiforsyning i hele landet. Vi vil trappe opp satsingen på forskning og utvikling for økt verdiskaping fremover gjennom en offensiv utnyttelse av våre naturressurser og vår spisskompetanse. Høyre tar de globale klimautfordringene på alvor. Energiproduksjon og forbruk er globalt sett den viktigste kilden til utslipp av klimagasser. For å unngå en økning i de globale klimagassutslippene, samtidig som utviklingsland og nyindustrialiserte land får dekket sine energibehov for å løfte sin befolkning ut av fattigdom, er det nødvendig med en kraftig satsing på fornybar energi og CO₂-håndtering fra fossile energikilder. Klimautfordringen må møtes med tiltak både nasjonalt og internasjonalt.

Høyre mener at støtteordningene for fornybar energi i Norge ikke er tilstrekkelige til å utløse mange nye prosjekter som kan utnytte vårt potensial for produksjon av ny fornybar energi. Hele 9 av 10 vindkraftprosjekter har blitt lagt til side etter at den rødgrønne regjeringen i 2006 valgte å bryte forhandlingene med Sverige om et grønt sertifikatmarked. Det er en meget uheldig utvikling. Under forhandlingene mellom regjeringspartiene og Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre om et klimapolitisk forlik i Stortinget vinteren 2007/2008 ble det enighet om at regjeringen skulle ta opp igjen forhandlingene om et felles marked for grønne sertifikater med Sverige. Så langt har det ikke kommet noe ut av disse forhandlingene. I klimaforliket var det enighet om at dersom det ikke lykkes å komme frem til et resultat om grønne sertifikater innen 1. juli 2008, skulle regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til omlegging av ordningen for fornybar elektrisitet. Ordningen må innrettes slik at den over tid legger til rette for økt utbygging av ny fornybar energi i Norge i samme størrelsesorden som en ordning med grønne sertifikater ville gitt. Samtidig må ordningen innrettes slik at den gir mest mulig ny kraftproduksjon igjen for den offentlige støtten. På dette punktet kan vi konstatere at regjeringen ikke har innfridd løftene den ga i klimaforliket.

Forskning og utvikling av nye fornybare energikilder og CO₂-håndtering for fossile energikilder er viktige elementer for å løse klimautfordringene. Basert på blant annet Høyres prioriteringer i klimaforliket er satsingen på forskning og utvikling innen fornybare energikilder og karbonfangst og -lagring økt med 300 mill kr i statsbudsjettet for 2009.

Verdens samlede energibehov er økende, og sikker tilgang til energi er en avgjørende forutsetning for fortsatt økonomisk vekst og velstandsutvikling i u-landene. 1,6 milliarder mennesker mangler i dag tilgang på elektrisk kraft. Hvis den fattige delen av verden skal oppnå økonomisk utvikling og komme seg ut av fattigdom, så er sikker tilgang på energi til overkommelige priser en forutsetning. Selv om fornybare energikilder kan og må spille en viktigere rolle i verdens energiforsyning, så slår det Internasjonale Energibyrådet (IEA) samtidig fast at de tradisjonelle fossile energikilder som kull, olje og gass vil fortsatt være de klart viktigste forsyningskilder.

Høyre vil legge til rette for at norsk kontinentalsokkel forblir et attraktivt område for verdiskaping og investeringer for norske og utenlandske selskaper i petroleumssektoren. Vi vil øke produksjonen ved å få mer olje og gass ut av hvert felt, og utvide olje- og gassaktivitetene til nye lovende områder. Skal man oppnå dette på en bærekraftig måte er det

nødvendig å satse offensivt på forskning og utvikling. Under sentrum-/Høyre regjeringen ble de årlige bevilgningene over statsbudsjettet til petroleumsforskning økt fra 145 mill kr årlig i statsbudsjettet for 2001 til 412 mill kr i statsbudsjettet for 2006. Sentrum-/Høyre regjeringen hadde et uttalt ambisjonsnivå om å øke de årlige bevilgningene til petroleumsforskning til 600 mill kr årlig i løpet av denne stortingsperioden. Det er svært skuffende at den rødgrønne regjeringen ikke deler denne ambisiøse målsettingen. Etter at de i statsbudsjettene for 2007 og 2008 kun har opprettholdt samme nivå som i 2006, har regjeringen i statsbudsjettet for 2009 tatt et skritt tilbake og redusert bevilgningene til petroleumsforskning til 360 mill kr.

Høyre mener at regjeringens ”hvileskjær” innen petroleumsforskningen er uheldig. Vi vet at forskning og utvikling gir grunnlag for økt lønnsomhet og aktivitet på kontinentalsokkelen. FoU er også en konkurransefaktor for norsk petroleumsnæring. Skal norsk olje- og gassindustri hevde seg i internasjonal konkurranse, er evnen til å ligge i forkant med ny teknologi og kunnskap helt vesentlig. Dette er også viktig for å sikre grunnlaget for at næringen skal være konkurransedyktig i et langsiktig perspektiv, etter at petroleumsproduksjonen på norsk kontinentalsokkel faller. Vi må bygge videre på det internasjonale fortrinn vi har innenfor denne sektoren. Økt forskningsinnsats vil gi muligheter for videre utvikling av et næringsmiljø med sterke internasjonale posisjoner og vekstpotensial.

Det er en tydelig sammenheng mellom kompetansebygging, bevilgninger til forskning og utvikling, utviklingen av petroleumsnæringen som vår fremste høyteknologiske kunnskapsindustri og størrelsen på dagens petroleumsfond. Størrelsen på petroleumsfondet i fremtiden avhenger av hvor gode vi er til å utnytte de gjenværende anslåtte 70 pst av ressursene på sokkelen. Derfor vil Høyre gå mot regjeringens reduksjon i bevilgningene til petroleumsforskning, og foreslår å øke bevilgningene med 50 mill kr i forhold til regjeringens forslag, slik at bevilgningene kommer opp på samme nivå som i statsbudsjettet for 2008.

Fusjonen mellom Statoil og Hydro sommeren 2007 medførte en omfattende endring i norsk petroleumspolitik. StatoilHydro har fått en svært dominerende posisjon på norsk kontinentalsokkel. I forhold til mangfold og konkurranse på sokkelen, representerer fusjonen betydelige utfordringer. For å kompensere for den tapte konkurransen, mener Høyre det er nødvendig å styrke blant annet Petoro for å styrke alternative kompetansemiljøer i norsk petroleumsvirksomhet.

Også regjeringspartiene delte synet om at fusjonen mellom Statoil og Hydro gjorde det nødvendig å styrke Petoro. Disse medlemmer viser her til Innst.S nr. 243 (2006-2007) der medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sa følgende: ”...i saker som er sentrale for SDØE, og hvor de øvrige selskapene ikke har sammenfallende interesser med Petoro eller velger ikke å sette inn ressurser, må Petoro etter sammenslåingen i større grad vurdere å gjøre selvstendige analyser, etablere alternative forslag, kvalitetssikre operatørens arbeid og gjøre egne utredninger knyttet til utvalgte strategiske problemstillinger. Flertallet mener en konsekvens av dette innebærer en styrking av Petoro.”

På bakgrunn av dette er det skuffende at regjeringen i statsbudsjettet for 2009 ikke har foreslått noen reell styrking av Petoro. Sett i forhold til før fusjonen mellom Statoil og Hydro

er bevilgningene til Petoro reelt sett omtrent uendret. Høyre foreslår derfor å øke bevilgningene til Petoro med 50 mill kr utover regjeringens forslag, til en bevilgning på 302 mill kr.

Det er trolig at petroleumsvirksomheten vil flytte nordover etter hvert som produksjonen fra de modne olje- og gassfeltene i Nordsjøen har nådd toppen, mens det fortsatt er umodne og utforskede områder i Barentshavet og det nordlige Norskehavet. Ved utbyggingen av nye olje- og gassfelt har det vært tradisjon for å vektlegge regionale ringvirkninger og kompetansebygging av lokalt næringsliv gjennom leverandørutviklingsprogrammer. Ved behandling og godkjenning av framtidige utbyggingsplaner mener Høyre det må legges opp til løsninger som gir lokal verdiskaping. Etter hvert som petroleumssaktiviteten i økende grad vil foregå i nordområdene, må dette få konsekvenser når det gjelder framtidig utvikling, verdiskaping og sysselsetting på land. Tilsynsaktiviteten skal være tilpasset aktiviteten til enhver tid. Høyre ber derfor regjeringen utrede hvordan Petroleumstilsynet og tilsynsoppgavene best kan ivaretas når petroleumssaktiviteten øker i de nordlige havområdene, for eksempel ved opprettelse av et avdelingskontor i Harstad.

Høyre følger opp de forrige års satsing på oljevernberedskap med nye 25 mill kr utover regjeringens forslag.

3.8 Miljø: En effektiv og treffsikker miljøpolitikk

Høyre tar miljøutfordringene og generasjonsperspektivet alvorlig. Vi vil prioritere tiltak som gir reelle miljøforbedringer, og vil ha effektive og treffsikre miljøtiltak. Respekt for privat eiendomsrett og bruk av markedet er nødvendig for en effektiv håndtering av miljøutfordringene.

En veldig stor del av regjeringens foreslått budsjettøkning på miljøområdet på 810 mill kr brukes til administrasjon og drift av departementet og underliggende direktorater. Høyre vil i stedet omdisponere en del av disse midlene til direkte innsats for miljøet. Den største utfordringen verden står overfor er trusselen om alvorlige menneskeskapt klimaendringer.

FNs klimapanel (IPCC) slår i sin 4. hovedrapport fast at den globale gjennomsnittstemperaturen er i ferd med å nå et nivå vi aldri har opplevd så lenge det har bodd mennesker på jorden. De vitenskapelige data slår fast med økende sikkerhet at vi står overfor en alvorlig trussel om farlige, menneskeskapt klimaendringer. FNs klimapanel slår fast at dersom vi skal unngå at klimasituasjonen kommer ut av kontroll, og gjennomsnittlig temperaturøkning begrenses til 2–3 grader over før-industrielt nivå, må økningen av verdens utslipp av klimagasser stanses, og snus til en nedgang innen 2015 og reduseres med 50-80 prosent av dagens nivå innen 2050. Det er derfor avgjørende at det oppnås enighet om en internasjonal avtale om reduksjon i utslippene av klimagasser på klimatoppmøtet i København i 2009. Samtidig er det nødvendig med nasjonal innsats for å redusere klimagassutslippene i tråd med klimaforliket.

Mangfoldet av livsformer er grunnlaget for menneskets eksistens, livskvalitet og velferd. Det biologiske mangfoldet er utviklet naturlig over lang tid og gjennom kulturpåvirkning. Vi vil ta

vare på det biologiske mangfoldet for kommende generasjoner, og mener at det gjøres best gjennom en kombinasjon av vern og bærekraftig bruk. Norge har et særskilt ansvar for å ta vare på den nordatlantiske villaksen. Villaksen er i dag truet fra en rekke kanter, slik som lakseparasitten Gyrodactylus Salaris, lakselus og sur nedbør. Til tross for tidligere løfter om en styrking av bevilgningene til kalking, har regjeringen valgt å holde bevilgningene til kalking nominelt uendret i statsbudsjettet for 2009. Vi foreslår å styrke bevilgningene til kalking og lokale fiskeformål med 10 mill kr utover regjeringens forslag.

Høyre er bekymret for miljøtilstanden i mange av landets fjorder, havner og innsjøer med hensyn til høye konsentrasjoner av miljøgifter. Mye av dette er historisk forurensning som representerer en betydelig belastning for naturmiljøet.

Regjeringen har bebudet økt innsats for å rydde opp i denne forurensningen. Dette løftet følges ikke opp. I stedet foreslås det i statsbudsjettet for 2009 en reduksjon i bevilgningene til oppryddingstiltak i forurensete sedimenter med 10 mill kr. Regjeringens forslag til reduserte bevilgninger på denne posten vil medføre at det tar lengre tid å rydde blant annet norske fjorder og havner for farlige miljøgifter. Høyre foreslår derfor å styrke bevilgningene til oppryddingstiltak i forurensete sedimenter med 30 mill kr i forhold til regjeringens forslag. Dette innebærer en styrking på 20 mill kr i forhold til 2006-nivå.

Vern av fornminner og kulturminner er avgjørende for å forstå norsk kulturarv og historie. Vern gjennom bruk og verdiskaping er temaer på den politiske dagsorden som stadig blir viktigere. Vi foreslår derfor å øke støtten til å ta vare på våre kulturminner med 10 mill kr utover regjeringens forslag. Videre foreslår Høyre å øke Kulturminnefondet med 100 mill kr i 2009.

Høyre foreslår en ytterligere omlegging av bilavgiftene med reduserte avgifter ved kjøp av de mest miljøvennlige bilene. Det skal lønne seg å velge miljøvennlig.

Energi og miljø – oppsummert	
Petroleumsforskning (PETROMAKS)	50 mill kr
Faglig styrking av Petoro	50 mill kr
Fornybarfondet styrkes med 10 mrd kr	
Oljevernberedskap langs kysten	15 mill kr
Oppryddingstiltak – miljøgifter	30 mill kr
Kalking av lokale fiskeformål	10 mill kr
Tilskudd til nasjonalparksentrene, villreinsenter	6 mill kr
Riksantikvaren – bevaring av kulturminner	10 mill kr
Norsk kulturminnefond – økt ramme	100 mill kr
Belønningsordningen, kollektivsatsing i byene	30 mill kr
Redusere årsavgift med 1.000 kr for biler med under 120g/km i CO ₂ utslipp	10 mill kr
Momsfritak for leasing av batteri i el-biler	7 mill kr
Momsfritak for leasing av el-bil	0,8 mill kr
Frita nullutslippsbiler fra fordelsbeskatning	1 mill kr
Frita hydrogenbil fra årsavgift	-

Gi fritak for autodieselavgift for miljøvennlig syntetisk diesel i en oppstartsperiode	-
Forvaltning av friluftsområder	20 mill kr

3.9 Justis: Mer til politiet gir et tryggere samfunn

Høyre vil føre en justispolitikk som sikrer folks trygghet i hverdagen. Trygghet er et grunnleggende velferdsgode og viktig for den enkeltes livskvalitet.

Høyre er svært bekymret over utviklingen i politietaten. Meldinger fra hele landet viser at beredskapen er tydelig svekket og at politiet i stadig flere tilfeller ikke har kapasitet til å følge opp lovbrudd og henvendelser fra publikum. Politiet er samfunnets siste forsvarspost mot vold og kriminalitet. En utvikling med stadig flere polititomme rom skaper utrygghet. Politiets driftsbudsjetter må derfor styrkes slik at politiet settes i stand til å gjøre den jobben det skal gjøre.

Regjeringens forslag til politibudsjett for 2009 viser manglende vilje til satsing på politiet og kriminalitetsbekjempelse. Forslaget til driftsbudsjett er av samtlige politiorganisasjoner blitt karakterisert som katastrofalt, og er en reell nedgang i driftmidler for etaten.

Alvoret i situasjonen understrekes av at flere politimestere har slått alarm fordi de mener vaktlistene er uforsvarlig tynt bemannet, ikke minst i helgene når behovet for politiets tilstedeværelse er størst. Mange steder tvinges man til å holde stillinger ubesatt for å få budsjettene til å gå rundt. Når justisministeren og lederen i justiskomiteen uttaler at politikrisen er medieskapt og stempler politiets advarsler som useriøse viser dette at folks behov for trygghet for seg og sine ikke tas på tilstrekkelig alvor av de ansvarlige.

Mer politikraft

Høyre vil styrke politiets driftsbudsjetter med 220 mill kr. Høyre støtter det økte opptaket til politihøyskolen, men vil vise til at dette ikke vil få effekt før om tre år. Nye arbeidstidsbestemmelser fra 1.juli 2007 tappet politiet for 120 årsverk uten at det ble iverksatt tiltak for å kompensere for dette tapet.

Høyre mener situasjonen i politiet gjør det nødvendig med strakstiltak som vil gi mer politikraft. Noe er grunnleggende galt når sedelighetsetterforskere og drapsetterforskere bruker tiden sin på vakt- og transportoppdrag. Det trengs et stort løft for å ansette sivile som kan ta seg av fangetransporter, fremstillinger og vakthold i domstolene og på legevaktene i de større byene. Høyre bevilger derfor 80 millioner til sivile ansettelser, noe som vil gi minst 160 nye sivile stillinger i politietaten. Høyre vil også ha en nasjonal seniorpolitikk som stimulerer erfarne politifolk til å jobbe lenger, for eksempel gjennom høyere lønn, lengre ferier eller mindre belastende vaktordninger og setter av 10 millioner til dette.

Det haster å ta grep for å sikre en ansvarlig bemanning i politiet slik at folk kan ha trygghet i hverdagen – og vite at politiet er der når man trenger det. Følgende strakstiltak vil kunne gi umiddelbar positiv effekt:

1. Nasjonale seniortiltak for å stimulere erfarne politifolk til å stå lenger i jobbene sine.
2. Ansette flere sivile som kan avlaste politiet for oppgaver sivilt ansatte kan utføre.
3. Systematisk oppfølging av tilrådingene i ”Politiet mot 2020”.
4. Styrking av Økokrim for mer effektivt å kunne forebygge og følge opp flere saker.
5. Opphør av vakanser slik at flest mulig politistillinger til en hver tid er besatt.

Høyre vil dessuten understreke betydningen av at opptaket ved Politihøgskolen videreføres på et høyt nivå og at det umiddelbart settes inn tiltak for å hindre frafall etter utdanning.

Høyre viser til sine tidligere forslag om å styrke kontrollen med den private sikkerhetsindustrien, som dessverre ikke har fått den nødvendige støtte i Stortinget. Høyre vil nok en gang understreke behovet for at det settes av midler til en sentralisert kontroll, og bevilger derfor 3 millioner kroner til øremerkede stillinger i Politidirektoratet som skal ha ansvaret for dette.

God forebygging og bedre rehabilitering

Det har vært en vekst i byråkratiet i statsforvaltningen. Høyre foreslår derfor å omdisponere midler innenfor Justisdepartementets område for bl.a. å kunne følge videre opp og gjøre ordningen med støttesenter for fornærmede i straffesaker landsomfattende. Høyre vil trappe opp bevilgningene til frivillige og ideelle organisasjoner som gjør en svært viktig jobb innenfor ulike deler av justissektoren. Høyre vil også foreslå en omdisponering av midler fra elektronisk soning til etablering av rusmestringstilbud ved flere fengsler. Det er viktig å hjelpe flere innsatte til å bli kvitt sine rusproblemer. Mindre rus i fengslene vil bidra til bedre rehabilitering og et kriminalitetsfritt liv etter soning.

God forebygging er god justispolitikk. Høyre vil derfor styrke barnevernet, sørge for en mer målrettet fattigdomsbekjempelse og styrke rusomsorgen.

Høyre vil sette inn flere tiltak for å forebygge og følge opp unge lovbrøyttere og vil i denne sammenheng legge til rette for etablering av tilpassede soningstiltak for denne gruppen flere steder i landet, i tillegg til Oslo og Bergen som regjeringen har vist til. Det er dessuten viktig raskt å legge til rette for økt bruk av konfliktråd, herunder såkalte stormøter.

Justis – oppsummert	
Politietaten	220 mill kr
<i>Sivile stillinger</i>	80 mill kr
<i>Oslo Politidistrikt</i>	30 mill kr
<i>Økokrim</i>	10 mill kr
<i>Seniortiltak</i>	10 mill kr
<i>Kontroll med den private sikkerhetsindustrien</i>	3 mill kr
Kriminalomsorgen – rusmestringstiltak i fengslene	5 mill kr

Justisdepartementet, støttesenter for fornærmede og barne- og ungdomstiltak	19 mill kr
Konfliktråd	5 mill kr
Forebyggende tiltak <i>Tiltak for rusmiddelavhengige</i> <i>Målrettede tiltak mot fattigdom</i> <i>Styrking av barnevernet</i>	

3.10 Et moderne og troverdig forsvar

Våre prioriterer i Høyres alternative statsbudsjett for 2009 er å styrke forsvarsbudsjettet med 500 mill kr ut over regjeringens forslag. Både forsvarsledelsen og regjeringen har gitt tydelige signaler om at budsjettssituasjonen for 2009 og 2010 vil medføre betydelige utfordringer på driftssiden. Høyre mener at det er svært viktig med tilstrekkelige driftsmidler til våpengrenene og Heimevernet for å opprettholde operativ virksomhet. At regjeringen gjennom sitt budsjettforslag legger opp til at kun innsatsstyrkene i Heimevernet skal gjennomføre øvelser er spesielt bekymringsfullt. Høyre anser også at Hæren må styrkes raskere og i større grad enn det regjeringen legger opp til.

Det er en grad av enighet rundt hovedlinjene i forsvarspolitikken. Ved behandling av langtidsplanen for Forsvaret for perioden 2009–2012 (Innst. S. nr. 318 (2007–2008)) fremkom imidlertid en betydelig uenighet mellom regjeringen og opposisjonen både i forhold til bevilgningsnivå og prioriteringer. Høyre mener at en rekke av de vedtak regjeringen drev igjennom med knapt flertall i Stortinget vil ha uheldige konsekvenser for Forsvaret. Særlig kritisk er vi til regjeringens informasjon vedrørende usikkerheten rundt de økonomiske forutsetningene for langtidsperioden. Høyre har liten tro på en del av de økonomiske forutsetningene regjeringen legger til grunn for årets budsjett og for langtidsplanen – og var av den grunn ikke villig til å inngå noe forsvarsforlik med regjeringspartiene i juni i år. Høyre mener også at det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til våre innsigelser rundt dette i årets forsvarsbudsjett.

Høyre mener også at Stortinget i altfor liten grad mottar tilstrekkelig informasjon om viktige faktorer som påvirker Forsvarets drift. Regjeringen har valgt å se bort i fra de merknader flertallet i Forsvarskomiteen kom med vedrørende Stortingets behov for mer spesifikk informasjon om sentrale økonomiske spørsmål og faktorer. I Innst. S. 318 (2007–2008), vedrørende de prinsipper som må legges til grunn for forsvarsbudsjettets videre utvikling uttalte flertallet i forsvarskomiteen:

”Det understrekes at Stortinget gjennom de årlige budsjettproposisjoner må gis et tilstrekkelig og vesentlig mer spesifikt grunnlag enn i dag for kunne vurdere de enkelte kostnadselementer og ta stilling til tverrprioriteringer som gjøres i det enkelte år. Det må videre gjøres mulig for Stortinget å følge opp og kontrollere avvik gjennom de årlige budsjetter. Dette er avgjørende prosesser som ikke utelukkende kan finne sted internt gjennom iverksettelsesbrev.” Og videre at: ”Det gis årlig kompensasjon for den reelle pris og lønnsstigning på forsvarsområdet. Det må spesifikt redegjøres for denne i de årlige budsjetter. Flertallet vil igjen understreke den helt avgjørende betydning av at så skjer.”

Vi mener at dette ikke er fulgt opp i årets budsjett. Regjeringen har heller lagt frem et budsjett hvor helt avgjørende innsatsfaktorer og økonomiske vurderinger kun vurderes i generelle og innholdsløse vendinger. Dette vanskeliggjør Stortingets arbeid med forsvarspolitikken.

Regjeringens budsjettforslag legger opp til et forsvarsbudsjett med en utgiftsramme på 33,5 mrd kr, hvilket i følge regjeringen innebærer en økning på 620 mill kr sammenlignet med saldert budsjett for 2008. Det er positivt at regjeringen i sitt siste budsjettforslag endelig finner rom for en budsjettøkning, og dermed bryter med den økonomiske trend den rødgrønne regjeringen ellers har stått for i forsvarspolitikken. Samtidig er usikkerheten i de økonomiske planforutsetningene for Forsvaret fortsatt en utfordring. Vi anser uansett at regjeringens forslag til økning ikke er tilstrekkelig. Den såkalte bevilgningsøkningen på 268 mill kr til operasjoner i utlandet medfører i realiteten en videreføring av dagens bevilgningsnivå til utenlandsoperasjoner – da reelle utgifter på dette kapitlet tidligere år har vært dekket utenfor rammen. Ulike omstillings- og flyttekostnader i forbindelse med langtidsplanen er i liten grad tatt hensyn til i budsjettet fra de rødgrønne. Alle signaler tyder på at disse kostnadene vil bli betydelige og sette Forsvarets økonomi under ytterligere press.

Høyre frykter derfor at ubalansen mellom Forsvarets oppgaver og ressurser videreføres med regjeringens forslag til budsjettet for 2009.

Forsvar – oppsummert	
Øke forswarets budsjetttramme utover regjeringens forslag	500 mill kr
Midlene fordeles i utgangspunktet som følger: <ul style="list-style-type: none"> - 30 mill kr for å opprettholde dagens drift ved Olavsvern utenfor Tromsø. - 150 mill kr til øvelser og trening i Heimevernet. Dette vil medføre at HV fullt ut får øvet 240 av 270 HV-områder. - 320 mill kr til økt drift i alle forsvarsgrener. Flere flytimer i Luftforsvaret, flere seilingsdøgn for Sjøforsvaret og større operativ virksomhet i Hæren. 	

3.11 Utenriks og bistand: En realistisk utenrikspolitikk

Norsk utenrikspolitikk må ses i nøye sammenheng med sikkerhets-, energi-, utviklings-, handels- og Europapolitikken. Den økende graden av regional og global integrasjon skaper både muligheter og utfordringer for et lite land med en åpen økonomi. Den pågående uroen i verdens finansmarkeder er et godt eksempel på dette. Det er behov for klare politiske prioriteringer fra regjeringen og Stortinget, og en stor grad av realisme og klart fokus på måloppnåelse hva angår norske virkemidler, muligheter og målsettinger i utenrikspolitikken.

Internasjonalt samarbeid er en forutsetning for å løse globale så vel som nasjonale utfordringer. Norge skal respektere sine forpliktelser innenfor blant annet FN, NATO og EØS og opptre som lojal og engasjert samarbeidspartner for nærstående og andre land. Samtidig skal norsk utenrikspolitikk søke å identifisere, eller skape, internasjonalt handlingsrom for å

fremme norske interesser og verdier. Dette krever en bedre koordinering av den samlede norske innsatsen utenfor Norges grenser.

Høyre ønsker et fullt norsk medlemskap i EU – så snart som mulig. Den politiske og økonomiske integrasjonen i Europa omfatter også Norge, og det er i Norges klare interesse å bidra til denne prosessen ikke bare økonomisk, gjennom dagens finansieringsordninger, men også politisk og med full medbestemmelsesrett i Europa.

Bistand og handel

Den norske debatten om bistand fokuserer på størrelsen på bistandsbevilgningene, gjerne i prosent av bruttonasjonalinntekten, som kjennetegnet på en god politikk for fattigdomsbekjempelse. Denne forestillingen kan ha svekket effekten av bistanden: Når målet er økte budsjetter, kan også behovet for å evaluere resultater og forbedre innsatsen lett bli mindre. Norske myndigheter har heller ikke prioritert kunnskap om hvordan bistand virker. NORAD leverte sin første, helhetlige resultatrapport i 2007, etter hele 40 år med norsk bistandsinnsats. NORAD kunne i rapporten ikke gi entydige svar på om bistanden virker etter hensikten.

Høyre understreker betydningen av en utviklingspolitikk som måles i resultater snarere enn i prosentandeler av BNI. Et viktig kriterium vil være om Norge greier å føre en helhetlig og konsistent utviklingspolitikk. Disse medlemmer mener at flere virkemidler må tas i bruk og politikkområder må ses i sammenheng dersom Norge skal kunne bidra positivt til utvikling og fattigdomsreduksjon. Samtidig må den bistanden vi fortsatt skal yte, være mer konsentrert og målrettet og underlegges strenge resultatkrav.

FNs målsetting er at industrilandene skal bidra med 0,7 pst av bruttonasjonalinntekten til utviklingshjelp. Norge er allerede langt over dette måltallet, mens gjennomsnittet blant giverlandene er under 0,5 pst. Samtidig som nivået på norsk bistand fortsatt bør være høyt, er det riktig å gi økt oppmerksomhet til andre politiske virkemidler som kan bidra til utvikling. Den rødgrønne regjeringen anser at den i 2009 vil nå sitt mål om å benytte én pst av BNI til bistand, men samtidig går nær 80 pst av regjeringens økning innenfor rammeområdet til flykntingiltak i Norge, og til miljø- og bærekraftig utvikling gjennom bevaring av regnskog. Forslaget om avsetning av midler til bevaring av regnskog var opprinnelig et krav fra Høyre i klimaforhandlingene, som regjeringen omsider aksepterte. I klimaforliket uttaler Høyre, sammen med Kristelig folkeparti og Venstre, at dette klimatiltaket bør anses som adskilt fra utviklingshjelp. Regjeringen har reelt sett kun oppfylt sitt eget høyt profilerte mål om én pst av BNI til utviklingshjelp ved hjelp av regnskapstekniske grep.

Høyre understreker viktigheten av handel for å skape utvikling og bekjempe fattigdom. Høye tollmurer kombinert med bistand er som å ta med den ene hånden og gi litt tilbake med den andre. Internasjonal handel har allerede løftet flere hundre millioner mennesker ut av fattigdom. Mens vi i Norge med rette er stolte av vår innsats innen bistand, opprettholdes proteksjonistiske handelsvilkår overfor u-landene, noe vi i Norge ikke burde være kjent av. Som en start vil Høyre nå fjerne tollsatser for lavinntektsland på DAC-listen, også de med over 75 mill innbyggere som eksempelvis inkluderer India og Pakistan.

Det er bekymringsfullt at forhandlingene om WTO-avtalen ser ut til å ha brutt sammen, og Norge må aktivt å bidra til at forhandlingene videreføres og konkluderes med et positivt resultat. I en tid med massiv finansiell uro og store utfordringer internasjonalt, er det viktigere enn noen gang å opprettholde et velfungerende multilateralt frihandelsregime. Å styrke næringsutvikling i fattige deler av verden er samtidig en avgjørende drivkraft for varig økonomisk utvikling og norsk utviklingshjelp må prioritere investeringer og tilrettelegging for næringsvirksomhet som en del av utviklingspolitikken.

Høyre foreslår samtidig å øke bevilgningene til tradisjonell utviklingshjelp med 230 mill kr utover saldert budsjett for 2008. FNs tusenårsmål, der fattigdomsreduksjon står høyest, må fortsatt være retningsgivende for bistanden. Samtidig vil Høyre til enhver tid vurdere forholdene for demokrati, respekt for menneskerettigheter og godt styresett i mottakerlandene før ytterligere bistand gis. Korrupsjon og unødvendig byråkrati må reduseres og fjernes. Den norske bistandsforvaltningen må kontinuerlig drive evaluering og forbedring.

Vi mener at bistand til Afrika skal forbli hovedprioriteten innenfor den direkte utviklingshjelpen. Samtidig er bistand til Afghanistan av avgjørende betydning for å bidra til at afghanske myndigheter, i samarbeid med det internasjonale samfunnet, lykkes. Dette krever bedre tjenester, som helse og utdanning, og bedre infrastruktur, som veier og vannforsyning. Institusjonsoppbygging må intensiveres og prosjekter gis et sterkere lokalt eierskap for å hjelpe sentralmyndighetene til å få kontroll over hele landet.

Utenriks – oppsummert	
Øke bistanden med rundt 230 mill kr i forhold til budsjettet for 2008	
Fjerne tollsatser for lavinntektsland på DAC-listen, inkludert land med over 75 mill innbyggere, slik at de får bedre grunnlag for å utvikle sin økonomi	65 mill kr
Øke tilskuddene til FNs høykommisær for flyktninger i våre nærområder	10 mill kr
Økning til prosjektsamarbeid med Russland, primært via Barentssekretariatet	10 mill kr
500 flere kvoteflyktninger	46,8 mill kr

3.12 Nordområdesatsing

Nordområdene representerer store muligheter for Norge. På grunn av sin ressursriksom og flere uavklarte folkerettslige forhold er området av stor strategisk betydning. Det var sentrum-/Høyre-regjeringen, ved utenriksminister Jan Petersen, som først satte nordområdene på agendaen gjennom St.meld. nr. 30 (2004-2005) om nordområdene, som fikk bred tilslutning i Stortinget. Meldingen ligger også til grunn for den rødgrønne regjeringens nordområdepolitikk.

Det økte fokuset på nordområdene og den økte aktiviteten har skapt store forventninger i den nordlige landsdelen. Til tross for at regjeringen har økt bevilgningene til nordområdene i perioden, har den ikke klart å levere de løsningene som trengs. Regjeringens satsing i budsjettet 2009 bærer preg av at man har slått sammen alle budsjetttiltak som foregår nord for

Trondheim og kalt det en nordområdesatsing. Høyre savner overblikket, kunnskapsfokuset og svarene på strategiske, økonomiske og kommunikasjonsmessige utfordringer i nord.

Høyre leverer nå et alternativt budsjett som tar landsdelens utfordringer på alvor. Bevilgningene til vei økes kraftig. Vi prioriterer blant annet E6 vest for Alta, som vi ønsker å gjennomføre som OPS-prosjekt. Utbygging som OPS-prosjekt øker forutsigbarheten og sørger for rask og rimelig slutføring. Vi foreslår å bevilge 500 mill kr mer til Forsvaret, hvorav 30 mill kr til å sørge for fortsatt drift av Olavsvern i Tromsø. Vi ønsker at Forsvaret skal fly, seile og øve mer, noe som styrker suverenitetshevdelsen i nord.

Kunnskap er navet i nordområdesatsingen. Derfor prioriterer vi forskning og kompetanseheving i og om nordområdene. Høyre ønsker å styrke folk-til-folk-samarbeidet med Russland gjennom Barentssekretariatet. I en tid med politisk spenning mellom Russland og Europa er det viktig å styrke sivile og personlige bånd med vårt naboland. Vi ber regjeringen utrede hvordan Petroleumsstilsynet og tilsynsoppgavene best kan ivaretas når petroleumsaktiviteten øker i de nordlige havområdene, enten ved opprettelse av et avdelingskontor i Harstad eller på annen måte.

Nordområdene - oppsummert	
Økning til prosjektsamarbeidet med Russland, primært via Barentssekretariatet	10 mill kr
Doble antall rekrutteringsstillinger for nordområdeforskning via Norges Forskningsråd	2,7 mill kr
Maritim Arktisk Kompetanse, UiTØ	5 mill kr
Reiseliv i Nord	10 mill kr
Studiesenter i Nord-Troms	3 mill kr
Fortsatt drift av Olavsvern	30 mill kr
Mer penger til vei, blant annet til E6 vest for Alta som OPS-prosjekt	
Mer penger til oljevernberedskap	
Økt støtte til Redningsselskapet	
Økte bevilgninger til Forsvaret i Nord	

3.13 Næring: En fremtidsrettet næringspolitikk

En fremtidsrettet næringspolitikk som legger til rette for vekst er den beste garantien for å oppnå felles velferd. Næringspolitikken må stimulere til investeringer og den må tilby konkurransedyktige rammebetingelser. I vårt alternative budsjett for 2009 fremmer vi forslag om en næringslivspakke som skal bidra til å sikre arbeidsplasser og styrke norske bedrifter i møte med en konjunkturedgang.

Norge står overfor tøffere tider. Veksten i økonomien har stoppet opp, investeringene går ned og arbeidsledigheten går opp. SSB anslår i sine seneste prognoser en langvarig internasjonal konjunkturedgang. Disse prognosene forutsetter at myndighetene ute og hjemme lykkes med å gjenopprette tilliten i kredittmarkedene.

Bedriftene har hatt problemer med å få kapital fra bankene, noe som resulterte i den såkalte krisepakken på 350 mrd kr til bankene. Samtidig er også muligheten til å reise kapital på børsen nå svært liten. Tall fra Oslo Børs viser at der emisjoner i aksjemarkedet på Oslo Børs i 2007 beløp seg til 53,7 mrd kr, beløp de seg til 12,1 mrd kr per 20. oktober 2008. Emisjoner i Oslo Børs' obligasjonsmarkeder beløp seg i 2007 til 174 mrd kr, og til 112 mrd kr per 20. oktober 2008.

Det er derfor tvingende nødvendig for norsk økonomi, norske arbeidsplasser, norsk vekst, velstand og vårt offentlige velferdssystem at det tas grep for å styrke norske bedrifter. Høyres helhetlige næringslivspakke består av flere konkrete tiltak som vil bedre rammevilkårene for bedriftene og deres ansatte, i tillegg til at Høyre vil føre en politikk med fokus på generelt gode rammevilkår og en kamp mot særnorske regler og det norske skjemaveldet. Formålet er i første hånd å sikre bedriftene lønnsomhet, stimulere til investeringer og å sikre arbeidsplassene. Dersom man lykkes med å trygge norske bedrifter vil dette igjen medføre skatteinntekter og bidra til å trygge velferdsstaten.

Nye såkornfond

Høyre foreslår å opprette to nye landsdekkende såkornfond, ett på Vestlandet og ett i Innlandet. På grunn av finanskrisen er næringslivets tilgang på kapital vesentlig begrenset. Gjennom såkornfond bidrar staten, sammen med private investorer, til bedre kapitaltilgang for små og mellomstore bedrifter. Bevilgningen tilsvarer 84 mill kr for 2009.

Næringsrettet forskning og utvikling

Forsknings- og utviklingskontrakter i regi av Innovasjon Norge er, sammen med SkatteFUNN- ordningen, viktige bidrag til å øke forskningen i bedriftene. Høyre har vært sterkt kritiske til regjeringens "hvileeskjær" på forskning. I et tøft marked vil de bedrifter som har gode muligheter til innovasjon ha et konkurransefortrinn. Høyre foreslår 75 mill kr i tillegg til regjeringens opplegg.

Brukerstyrt innovasjonsarena

Brukerstyrt innovasjonsarena støtter de beste forskningsbaserte innovasjonsprosjektene med størst antatt verdiskapingspotensial. Dette er viktig, spesielt i usikre tider, og Høyre foreslår 25 mill kr i tillegg til regjeringens opplegg.

Reiselivssatsning

Reiselivsnæringen er en stor og viktig næring som bidrar med mange fremtidsrettede arbeidsplasser over hele landet. Det er viktig at Norge er synlige i utlandet. For å videreføre veksten og ruste næringen til nedgangskonjunkturen bør profileringen av Norge styrkes. Høyre foreslår 30 mill kr i tillegg til regjeringens opplegg, hvorav 10 mill kr øremerkes nordområdene.

SkatteFUNN

SkatteFUNN ble opprettet i 2002 av sentrum-/Høyre regjeringen som et tiltak for å øke norsk næringslivs forsknings- og utviklingsinnsats. Statistisk sentralbyrå (SSB) har evaluert

SkatteFUNN-ordningen, og avleverte sluttrapport i januar 2008. Evalueringen viser blant annet at for hver krone som gis under SkatteFUNN, øker FOU-innsatsen i bedriftene med det dobbelte, at verdiskaping og innovasjon har økt i perioden SkatteFUNN har eksistert, og at mange bedrifter som ikke hadde noen FOU-aktivitet, nå er stimulert til å starte et langsiktig arbeid, og at forskningsinnsatsen i bedriftene i 2005 ble 2,4 mrd kr høyere enn uten SkatteFUNN. Høyre mener ulønnet egeninnsats skal gi rett til SkatteFUNN- støtte, og viser til representantforslag nr. 102 (2007-2008) når det gjelder de øvrige forslag til å styrke ordningen. Til sammen er styrkingen av SkatteFunn på nesten 0,5 mrd kr.

Kjøp av aksjer i egen bedrift

Ansattes kjøp av aksjer i egen bedrift er positivt fordi det bidrar til medeierskap, men det er også positivt fordi erfaringen viser at når ansatte eier aksjer i bedriften, bygger det ned skillene mellom eier og ansatte og bidrar til større fellesskap på arbeidsplassen. I møte med dårligere økonomiske tider er det også en viktig erfaring at medeierskap kan anspore til ekstra innsats og hindre nedleggelse. Høyre vil doble det skattefrie beløpet ved kjøp av aksjer i egen bedrift fra 1.500 kroner til 8.000 kroner.

Økt avskrivningssats på maskiner

I en periode hvor investeringene faller betydelig i industrien og annet næringsliv er en økning av avskrivningssatsen fra 20 til 25 pst på maskiner og utstyr (saldogruppe D) et målrettet tiltak. Dette har vært prioritert fra norsk næringsliv under en rekke budsjettbehandlinger etter at sentrum-/Høyre-regjeringen fremmet et slikt forslag i sitt 2006-budsjett. De rødgrønne reverserte dessverre dette forslaget. I Sverige er satsen for tiden 30 pst. Høyre prioriterer å stimulere til investeringer i norske arbeidsplasser i en usikker periode. Forslaget tilsvarer en skattereduksjon for bedriftene på ca 2 mrd kr.

Arveavgift og formuesskatt

Høyre går mot skjerpelsene i arveavgift og formuesskatt for familiebedrifter og annet næringsliv. Det er uklok næringspolitikk å øke skatten i en periode hvor privat eierskap bør styrkes for å hindre nedskalering av investeringer her hjemme. Høyre foreslår nå å fjerne hele arveavgiften.

Nettolønnsordningen

Vi fremhever at norske sjøfolk er en betydelig ressurs for sine rederier og styrker tilhørigheten for maritime bedrifter til Norge. Det er viktig å ha ordninger som stimulerer rederier til å ansette norske sjøfolk. Dette er med på å vedlikeholde og videreutvikle vår maritime kompetanse. Vi har registrert at næringsorganisasjonene har påpekt at ordningene for norske sjøfolk ofte endres, og at det er behov for stabilitet og forutsigbarhet. Høyre mener det er riktig at nettolønnsordningen består. Vi vil likevel understreke at nettolønnsordningen har en konkurransevridende effekt i forhold til andre næringer, blant annet fiskerinæringen, og at det er tungtveiende samfunnsmessige hensyn som tilsier at nettolønnsordningen begrenses noe. Vi foreslår derfor at refusjonsutbetalingen per sysselsatt begrenses til 135.000 kroner.

Konkurransopolitikk og offentlige innkjøp

I følge statistikk fra Statistisk Sentralbyrå ble det gjort offentlige innkjøp i 2006 for 314,9 mrd kr. Omfanget av offentlige anskaffelser tilsier at det har stor samfunnsmessig betydning at dette skjer på en effektiv, ryddig og profesjonell måte. Regjeringen er gjentatte ganger kritisert av Riksrevisjonen for brudd på anskaffelsesregelverket. Høyre vil øke bevilgningene til Konkurransetilsynet og Klagenemnda for offentlige anskaffelser med til sammen 10 mill kr, for å sørge for at hensynet til forbruker, gjennomsiktighet og maktspredning ikke blir satt til side.

Fiskeri

Norsk fiskerinæring har vært i endring de senere år. Flåteleddet har gjennom ulike strukturingsordninger kunnet øke kvotegrunnlaget per båt. Dette har gitt økt lønnsomhet og muliggjort nødvendige nyinvesteringer. Dette er en politikk som det har vært bred politisk støtte til de siste 25 år. Norsk fiskerinæring er siden valget i 2005 påført en rekke tiltak og reguleringer som har svekket lønnsomheten. Høyre vil legge til rette for lønnsomhet i alle ledd i sjømatnæringene. Norske myndigheter i større grad må bidra til å sikre stabil og forutsigbar markedstilgang.

Høyre er fornøyd med at regjeringen nå har økt fiskerfradraget til 150.000 kr, noe Høyre lenge har fremhevet betydningen av. Dette er viktig for å kunne kompensere for rekrutteringsproblemene som fiskeflåten opplever på grunn av en sterk nettolønnsordning og et stramt arbeidsmarked.

Landbruk

Høyre ønsker en fremtidsrettet landbruksnæring over hele landet. En robust næring er avhengig av omstilling og nytenkning. Utfordringene ved at globale handelsforhold er i endring må møtes med tiltak som gjør landbruket mer robust og konkurransedyktig. Norske bønder må i større grad være selvstendig næringsdrivende med muligheter for fremtidsrettet satsing, lønnsom drift og reell eiendomsrett til verdiene ved det enkelte bruk. Vi vil peke på at dagens støttesystem til tross for mange gode intensjoner gir lav lønnsomhet for bøndene og rask nedgang i bruk og årsverk.

For å opprettholde bosettingen i distriktene mener vi det er viktig også å satse på andre virkemidler. Reiselivsnæringene er i sterk vekst og vil kunne skape ny næring i kjølvannet av strukturrasjonaliseringen i jordbruket. Virkemidler som stimulerer til dette er blant annet markedsføring av Norge som turistmål, satsing på forskning i små og mellomstore bedrifter, veibygging og økt kraftproduksjon. Det blir feil å legge ansvaret for bosetting i distriktene ensidig over på en landbruksnæring som er i omstilling og som har behov for tiltak som gir økt effektivitet.

Regjeringens krigserklæring mot næringslivet

Den rødgrønne regjeringen kom til dekket bord i 2005 med en historisk oppgangskonjunktur under oppseiling. En fremtidsrettet næringspolitikk og en ansvarlig økonomisk politikk med vekstskapende skattelettelse under sentrum-/Høyre-regjeringen la grunnlaget for den positive utviklingen. Selv med rekordstore skatteinntekter har ikke den rødgrønne regjeringen maktet å

prioritere investeringer som i større grad kunne rustet landet til å møte nedgangstider. NHOs Konkurransenevnebarometer 2008 viser at Norge har tapt terreng i forhold til våre viktigste handelspartnere siden 2005. Norge gjør det blant annet dårligere på de områdene som Stortinget, gjennom handlingsregelen, har bestemt seg for å satse på: Infrastruktur, forskning og utdanning, samt vekstskapende skattelettelser. I målingen oppnår Norge ingen plasseringer blant de tre beste på noen politikkområder. Videre har NHO gjennomgått utøvelsen av handlingsregelen for bruk av midler fra pensjonsfondet. I Stoltenberg I-regjeringens egen innstilling om handlingsregelen, heter det eksplisitt at økt bruk av midler fra pensjonsfondet bør anvendes til områdene utdanning og forskning, samferdsel og skatte- og avgiftsletter. I følge NHOs beregninger utnyttet sentrum-/Høyre-regjeringen om lag 90 pst av det økte handlingsrommet til de politikkområdene Stortinget definerte som vekstfremmende i 2001, mens den rødgrønne regjeringen bare har utnyttet ca 15 pst til vekstfremmende formål.

Næring – oppsummert: Høyres næringspolitikk sikrer vekst og velferd	
Veibygging	1 mrd kr
Økt forskningsinnsats, inkl. bl.a. næringsrettet FoU og petroleumsforskning	350 mill kr
Fjerne hele arveavgiften	340 mill kr
Styrke SkatteFUNN-ordningen	490 mill kr
Reiseliv, hvorav 10 mill kr til nordområdene	30 mill kr
Lavere formuesskatt på privat kapital investert i norske bedrifter	1,5 mrd kr
Øke avskrivingsats for maskiner med 5 prosentpoeng	465 mill kr
Opprette to nasjonale såkornfond	84 mill kr
Konkurransetilsynet og KOFA	10 mill kr

3.14 Skatt og avgifter: Lavere skatt skaper trygghet og ny optimisme

De sentrale mål for Høyres skattepolitikk ligger fast:

- Arbeid og aktivitet skal lønne seg - derfor foreslår vi å øke minstefradragene og at færre skal betale toppskatt.
- Sparing skaper trygghet – derfor fremmer vi flere forslag som premierer sparing og gjør folk selv bedre i stand til å ta ansvar for sin egen fremtid.
- Investeringer i arbeidsplasser og bedrifter **må** lønne seg - derfor fjerner vi også neste år regjeringens skatteskjerpelser som rammer arbeidsplasser, og foreslår i tillegg ytterligere lettelse.

Det har vært en sammenhengende sterk vekstperiode i Norge etter at Høyre i regjering bidro til å snu den negative utviklingen i 2001 og 2002. En kombinasjon av vekstfremmende skattelettelser, økt satsing på kunnskap og samferdsel sammen med en ansvarlig økonomisk politikk var viktige faktorer bak økt vekst og betydelig økte skatteinntekter helt frem til nå. Dette ga rom for betydelige velferdsøkninger. Den rødgrønne regjeringen kom på mange vis til dekket bord. Utsiktene for neste år er imidlertid betydelig forandret på grunn av den internasjonale finanskrisen. Prognosene for 2009 har endret seg betydelig etter at regjeringen la frem sitt forslag til statsbudsjett. Vi går fra sterk vekst til ned mot nullvekst i norsk

økonomi. Det fremlagte budsjettforslaget fra regjeringen tar ikke opp i seg de endringer som er skjedd og er ikke tilpasset situasjonen.

Situasjonen kaller på løsninger som slår raskt inn i folks privatøkonomi og stimulerer til investeringer i bedrifter og arbeidsplasser. Høyres alternative budsjett bidrar med forslag til slike løsninger.

Regjeringens budsjettforslag innebærer store skatteøkninger for næringslivet, privat eierskap og sparing i egen og andres bedrifter. Dette kommer på toppen av skatteøkninger som den rødgrønne regjeringen har fått vedtatt hvert år og som har redusert konkurranseevnen for eksportbedriftene i perioden 2006 – 2008. Høyre mener at det er viktig å motivere til arbeid og aktivitet, og foreslår derfor å øke minstefradragene og toppskattегrensen slik at skatteregningen går ned for vanlige inntekter.

Høyres alternative budsjett innebærer skatte- og avgiftsreduksjoner netto på om lag 10 mrd kr påløpt og over 5 mrd kr bokført. Store deler av dette er innrettet mot bedrifter og arbeidsplasser. Mens regjeringen vil øke skattene for personer og næringsliv, vil Høyre redusere dem. Høyres forslag til skattereduksjonene er doblet sammenliknet med vårt forslag for 2008. Høyre tar de varslede nedgangskonjunkturer på alvor.

Skattelettelse virker raskt i økonomien og er det mest hensiktsmessige virkemiddel i nedgangstider. Samtidig er det viktig at finanspolitikken gir Norges Bank rom til å sette ned renten. Sammen med økt satsing på kunnskap og innovasjon mener vi at Høyres alternativ vil bidra til ny optimisme og økt investeringslyst.

Høyres skatte- og avgiftsreduksjoner har som mål å øke tilgangen på arbeidskraft ved lavere inntektsbeskatning på vanlige lønnsinntekter. Vi vil stimulere til mer sparing ved også i år å foreslå sparebeløpet i den nye IPS-ordningen økt til 40.000 kroner, slik at det tilsvarer den gamle ordningen, og vi vil gjeninnføre ordningen med individuell livrente. Vi hilser velkommen at regjeringen følger opp våre forslag i de tre foregående alternative budsjetter og øker grensene i Boligsparing for ungdom (BSU). Høyre foreslår å øke grensene ytterligere.

Etter gjennom flere år å ha økt skatten på privat eierskap og helt fjernet aksjerabatten på unoterte aksjer, legger regjeringen i år ytterligere sten til byrden ved å øke ligningsverdiene på næringsseiendom betydelig, samt skjerpe arveavgiften for generasjonsskifter i bedrifter. Nesten 1,5 mrd kr i ekstra beskatning legges på arbeidsplassene og eierne ved disse forslagene. Høyre vil i sitt alternativ gjeninnføre 10 pst aksjerabatt på unoterte aksjer, og vi vil reversere den økte beskatningen på næringsseiendommer og skjerpingen i arveavgiften.

Arveavgiften foreslår vi kort og godt å fjerne i sin helhet i vårt alternative budsjett.

Vi vil også stimulere næringslivet ytterligere ved å øke avskrivningssatsen for maskiner til 25 pst. Et tiltak som alene utgjør 2 mrd kr i skattelettelse for norske bedrifter og som raskt vil slå inn i økonomien.

Det må skapes optimisme på bedrifter og arbeidsplasser

Høyre foreslår derfor å øke avskrivningssatsen for maskiner opp til 25 pst. Det vil utgjøre en skattelette på 2 mrd kr for bedriftene og vil stimulere til investeringer for å skape nye og bevare eksisterende arbeidsplasser. Høyre går imot skatteskjerpelsen på næringsseidommer, noe som utgjør ytterligere 1 mrd kr i skattelette for norske bedrifter. Høyre foreslår videre å gjeninnføre 10 pst aksjerabatt på unoterte aksjer for å redusere skatteregningen på privat eierskap. I Høyres alternative budsjett går vi også imot fjerning av den såkalte 80 pst regelen som har eksistert i norsk skattelovgivning siden 1970- tallet for å sikre at ikke formuesskatten skal bli langt høyere enn en persons inntekt, og vi går imot innstramningen i fritaksmodellen. Forslaget om å stramme inn fritaksmodellen er et brudd med prinsippet i skattereformen om at det kun er aksjeutbytter og gevinster som tas ut til privat forbruk som skal beskattes. For å stimulere ansatte til eierskap i egen bedrift foreslår Høyre at fribeløpet ved aksjekjøp i egen bedrift økes til 8.000 kr.

Høyre vil også forbedre SkatteFUNN-ordningen ved å øke beløpsgrensen for egen FoU til 8 mill kr og til 10 mill kr ved samarbeid med eksterne aktører. Dessuten foreslås gjeninnføring av de tidligere grenser for timesatser og antall timer fra egne ansatte.

Landet trenger flere i aktivitet og arbeid

Høyre foreslår å øke minstefradraget med 3.500 kroner og å øke innslagspunktet på trinn 1 i toppskatten opp til 455.000 kr fra regjeringens forslag på 441.000. Det betyr at 77.500 færre vil betale toppskatt med Høyres forslag. I tillegg foreslår vi å innføre et direkte skattefradrag på 6.000 kroner for personer fra 62-67 år som fortsetter å jobbe. Samtidig åpner vi for at også pensjonister på 69 år kan arbeide så mye de vil uten kutt i pensjonen, ikke bare 67- og 68-åringene slik regjeringen foreslår. Høyre satser fortsatt tungt på å få flere i arbeid og foreslår en samlet skattereduksjon på nær 3,2 mrd kr for å få flere til å jobbe, flere til å jobbe mer og flere til å stå lenger i jobb. I tillegg foreslås å halvere arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger fra 1. juli 2009.

Det er viktig at folk kommer fortest mulig tilbake i jobb i forbindelse med sykdom og skader, og Høyre gjentar sitt forslag om å gjeninnføre skattefritak for fordelen av arbeidsgivers dekning av behandlingsforsikringer og sykdomsutgifter.

Sparing må premieres, ikke straffes

Høyre mener regjeringen går i gal retning når de fjerner, reduserer eller unnlater å stimulere til sparing i hvert eneste budsjett. Høyre vil derfor gjeninnføre adgangen til individuelle livrenteavtaler slik de var før regjeringen opphevet muligheten i 2007. Høyre vil også øke sparebeløpet i individuell privat pensjonssparing (IPS) til 40.000 kr slik det var før regjeringen amputerte ordningen i 2007. Selv om regjeringen endelig har tatt signalene om å øke sparebeløpene i ordningen med boligsparing for ungdom (BSU), vil Høyre øke beløpene ytterligere. Situasjonen på boligmarkedet for ungdom tilsier at dette er et viktig tiltak og Høyre øker fradragssatsen fra 20 til 28 pst.

Nå må boliger og hytter snart få være i fred for skatteøkninger

Høyre går imot regjeringens årlige, rituelle angrep på folks sparing i egen bolig og fritidsbolig ved at vi reverserer den foreslåtte 10 pst-økningen i ligningstakstene. Siden den rødgrønne regjeringen tiltrådte i 2005 er ligningstakstene nå øket med nær 70 pst og folk betaler over 1,5 mrd kr mer i formuesskatt av sin sparing i egen eiendom enn i 2005.

Høyre fjerner arveavgiften

Høyre foreslo i regjering betydelige reduksjoner i arveavgiften, noe som ble reversert av de rødgrønne etter regjeringsskiftet i 2005. Senere har Høyre hvert år foreslått reduksjoner i arveavgiften slik at flere kan beholde familieeiendommer i familien og for å lette generasjonsskifter i familiebedrifter. I årets alternative budsjett gjør Høyre kort prosess: Arveavgiften foreslås fjernet i sin helhet fra 1.januar 2009.

Miljøtiltak på skatt

Årsavgiften for biler med under 120 g/km i CO₂ utslipp foreslås redusert med 1.000 kr. Det foreslås videre fritak for autodieselavgift for miljøvennlig syntetisk diesel. I tillegg foreslås momsfratag for leasing av batteri i el-biler, og det samme ved leasing av el-biler og ved batteriskifte i slike biler.

Andre skatte- og avgiftsreduksjoner for 2009

- Høyre er opptatt av det *frivillige organisasjonsarbeidet* og foreslår at skattefradragbeløpet heves til 15.000 kr. Av samme årsak foreslås at grensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner heves til 8.000 kr og at grensen for arbeidsgiveravgiftsplikt økes til 50.000 per ansatt og til 500.000 kr per organisasjon.
- Det foreslås videre å utvide fribeløpet for *skattefritt arbeid i hjemmet* til 6.000 kroner, noe som er 2.000 kr mer enn regjeringens forslag.
- *Dokumentavgiften* foreslås redusert ved at det innføres et fribeløp på 500.000 kr for førstegangs boligkjøpere under 30 år.
- *Særfradrag for alder* foreslås økt med 1.000 kr for 2009.
- *Tollsatsene for u-land på DAC-listen* foreslås fjernet også for land med over 75 millioner innbyggere.
- For *tollfri import* foreslås heving av grensen for post-import opp til 400 kr.

Skatt - oppsummert	<i>Påløpt (mill kr)</i>	<i>Bokført (mill kr)</i>
Styrke Kredittilsynet		15
Ikke øke ligningsverdien av boliger mv med 10 pst. i formuesskatten, slik foreslått av regjeringen	-290	-230
IPS – privat pensjonssparing, øke skattebeløp til 40.000 kr	-170	-135
Individuelle livrenteavtaler, gjeninnføre slik de var før 2007	-125	-100
Gå mot fjerning av 80-pst. regel.	-470	-380
Gå mot innstramming i fritaksmodellen	-475	-225
Reversere økning av likningsverdier næringsseiendom	-1000	-320
Øke minstefradraget med 3.500 kr for lønnsinntekt	-2062	-1657

Direkte skattefradrag på 6.000 kr i inntekt for 62- til 67-åringer som jobber	-355	-285
Øke innslagspunkt i trinn 1 toppskatten fra 441.000 kr til 455.000 kr	-1060	-850
Arveavgiften fjernes helt	-1100	-340
Øke avskrivingsraten for investeringer i maskiner og utstyr mv i saldogruppe D fra 20 pst. til 25 pst.	-2000	-465
Gjeninnføre aksjerabatt med 10 pst.	-600	-500
SkatteFUNN – øke beløp til hhv. 8 mill kr for egen FoU og 10 mill kr i samarbeid med offentlig godkjent institusjon, reversere rødgrønne innstramninger og inkl. ulønnet forskningsinnsats gjennom SkatteFUNN	-490	0
Øke skattefradragbeløp ved gave til frivillige organisasjoner til 15.000 kr.	-25	-20
Dokumentavgift – 500.000 kr i fribeløp til personer under 30 år	-300	-290
Øke fribeløp ved aksjekjøp i egen bedrift, til 8.000 kr	-70	-40
Heve grensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 8.000 kr	-16	-13
Øke grensen for arbeidsgiveravgiftsplikt til 50.000 kr per ansatt / 500.000 kr per organisasjon	-10	-8
Utvide fribeløpet i helt skattefritt arbeid i hjemmet til 6.000 kr, dvs. 2.000 kr mer enn regjeringen	-15	-12
Halvere arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger fra 1. Juli	-130	-45
Øke særfradrag for alder med 1.000 kr	-120	-96
Gjeninnføre skattefritak for fordelten av arbeidsgivers dekning av behandlingsforsikringer og sykdomsutgifter	-25	-20
Boligsparing for ungdom - Sats for fradrag økes fra 20 pst. til 28 pst.		-190
Redusere årsavgift med 1.000 kr for biler med under 120g/km i CO ₂ utslipp	-10	-10
Fjerne tollsatser for u-land på DAC listen, også over 75 mill innbyggere	-70	-65
Heve grensen for tollfri postimport til 400 kr	-35	-32
Momsfritak for leasing av batteri i el-biler	-7	-6
Momsfritak ved leasing av el-biler (privat- og firmabil)	-0,8	-0,7
Frita nullutslippsbilder fra fordelsbeskatning	-1	-1
Frita hydrogenbil fra årsavgift		
Gi fritak for autodieselavgift for miljøvennlig syntetisk diesel (prøveordning)		

4 INNDEKNINGSFORSLAG I ALTERNATIVT BUDSJETT

Under gis en oversikt over inndekningsforslagene i Høyres alternative budsjett for 2009. Beløpene som er oppgitt er brutto inndekningsforslag på det enkelte punkt og med virkning i 2009.

4.1 Reduserte utgifter

Sum 7.722 mill kr.

Reduksjon i pris- og direktetilskudd i landbruksavtalen – 1.780 mill kr

Jordbrukspolitikken må bli mer fremtidsrettet. Høyre vil deregulere, avbyråkratisere, forenkle og redusere det totale støttenivå. Høyre vil fjerne reguleringer som i dag legger hindringer på de i næringen som ønsker å satse. Høyre vil oppheve boplikten, fordi den er et sterkt inngrep i den enkeltes rett til å velge sin egen bopel og i eiendomsretten. Høyre vil oppheve priskontrollen på landbrukseiendommer fordi den bidrar til å gjøre bøndene fattigere, og fordi den hemmer bosetningen og investeringene i distriktene. Høyre vil oppheve delingsforbudet i jordloven, fordi det fratar aktive bønder råderett over egen eiendom og gjør risikoen ved nyinvesteringer med pant unødvendig stor. Høyre vil styrke det kommunale selvstyret, og reversere innstrammingene den rødgrønne regjeringen har gjort i plan- og bygningsloven. Høyre er uenig i at Statens Landbruksforvaltning skal kunne overprøve fylkeslandbruksstyrene i saker om omdisponering. Høyre vil at norske bønder i større grad skal være selvstendig næringsdrivende med muligheter for fremtidsrettet satsing, lønnsom drift og reell eiendomsrett til verdiene på det enkelte bruk.

I kombinasjon med en slik omlegging av landbrukspolitikken mener Høyre det er realistisk og nødvendig å gradvis redusere overføringsnivået til jordbruket. Det er også viktig å frigjøre budsjettmidler til andre formål som sikrer økt verdiskaping og vekst i økonomien og i distriktene. Høyre foreslår derfor en reduksjon i pristilskuddet til bøndene på 430 mill kr. Direktetilskuddet til jordbruket foreslås redusert med 1,35 mrd kr. Det totale støttenivået som ytes, direkte og indirekte, til jordbruket er på ca 19 mrd kr. I den sammenheng mener Høyre de foreslåtte reduksjoner både er realistiske og gjennomførbare.

Statlig administrasjon – 957 mill kr

Det har vært sterk vekst i offentlig administrasjon de senere år. Fra 2008 til 2009 øker departementene og underliggende etater sine driftsutgifter fra om lag 117 mrd kr til om lag 131 mrd kr. Sett i lys av det er Høyres reduksjon moderat. Høyre vil effektivisere driften av statlig administrasjon i departementer og underliggende etater. Høyre foreslår derfor at de fleste departementer og underliggende etater får videreført sitt bevilgningsnivå nominelt eller får redusert nominell vekst. For enkelte prioriterte instanser som Kredittilsynet og Konkurransetilsynet blir bevilgningen foreslått styrket. Høyre foreslår blant annet reduserte bevilgninger til fylkesmennene samtidig som Høyre vil begrense fylkesmannens oppgaver. Høyre vil at fylkesmennene skal konsentrere sin virksomhet til lovlighetskontroll, tilsyn og beredskapsarbeid. Det er bygget opp seks nasjonale statlige tilsyn og direktorat som ivaretar de fleste av fylkesmennenes tradisjonelle rådgivings- og rettledningsoppgaver overfor lokale myndigheter. Det er i dag er for mye dobbeltarbeid mellom statlige direktorat,

fylkesmannsembetene, fylkeskommunene og kommunene. En kombinasjon av reduksjon av oppgaver og bedre utnyttelse av ressursene gir grunnlag for å redusere bevilgningene

Strengere asylpolitikk - 700 mill kr

Regjeringen har lagt til grunn at det kommer 15.000 asylsøkere i 2009. I 2008 var anslaget 5.000, mens tall fra august 2008 viste at antallet ville komme på over 15.000. Høyre mener at det er nødvendig å stramme inn på asylpolitikken slik at det kommer færre grunnløse asylsøkere til Norge. Det vises til representantforslag nr 146 fra flere Høyre-representanter med 11 konkrete forslag til innstramning. Forslaget innebærer blant annet forslag om å reversere regjeringens liberalisering, returavtaler, økt krav til underhold ved familiegjenforening og informasjonstiltak i land hvor de fleste grunnløse asylsøkerne kommer fra. Samtidig foreslår Høyre å øke antall kvoteflyktninger med 500 og å øke bevilgningene til FNs Høykommissær for flyktninger for å sikre økt bosetning i flyktningenes nærrområder.

Regional utvikling tilskudd til fylkeskommunene – 600 mill kr

Høyre omprioriterer bevilgningene til regionalutvikling til veibyggning og bedre rammebetingelser for bedriftene. Næringsliv og lokalsamfunn ber i første rekke om mer ressurser til vei, utdanning, forskning og reiseliv for å kunne skape vekstkraftige lokalsamfunn. Høyre vil imidlertid skjerme næringssvake områder, og vil prioritere de gjenværende midlene til regional utvikling til disse områdene.

Bistand/utenriks – 580 mill kr

Høyre støtter en kraftig økning av bevilgningene til bistand, men går inn for en noe lavere vekst enn regjeringen. Regjeringens forslag innebærer at utviklingshjelpen samlet sett øker med 3.891 mill kr innenfor programområde 3, som er bistanden. Av dette er 1.500 mill kr til miljø- og bærekraftig utvikling (regnskog) og 1.580 mill kr til flyktningiltak i Norge godkjent som bistand. I forhold til regjeringens forslag øker derfor Høyre budsjettet med 3.311 mill kr sammenliknet med 2008-budsjettet. Også når det gjelder den tradisjonelle bistanden innebærer Høyres forslag en økning i forhold til saldert budsjett. Reduksjonene tas på regionbevilgningene til Asia, Midtøsten og latin-Amerika. Høyre mener et høyt bistandsnivå fra de rike landene er nødvendig for å kunne nå FNs tusenårsmaal. Samtidig foreslår Høyre å fjerne toll for u-land (DAC-listen) som eksporterer varer til Norge slik at de får et bedre grunnlag for å utvikle sin økonomi. Å bedre utviklingslandenes muligheter til å delta i den globale økonomien er en forutsetning for å bringe mennesker ut av fattigdom på varig basis.

Nettolønn - 505 mill kr

Norske sjøfolk er en betydelig ressurs for sine rederier, mange tar jobber i rederiene eller i maritime næringer på land etter flere år på havet. De styrker dermed tilhørigheten for maritime bedrifter til Norge. Høyre mener derfor det er viktig å ha ordninger som stimulerer rederier til å ha norske sjøfolk i nøkkelstillinger. Dette er med på å videreutvikle den maritime kompetansen. Høyre ønsker primært gjeninnført kompetansemodellen for sysselsetting av sjøfolk som ble innført under sentrum-/Høyre-regjeringen. Dette er en nettolønnsordning for maritimt utdannet mannskap i NIS- og NOR-registrene. Høyres modell innebærer at alt mannskap i offshoreflåten som er flagget i NOR er omfattet av kompetansemodellen. Med utgangspunkt i regjeringens forslag foreslår Høyre å begrense refusjonsutbetalingen per

sysselsatt til 135.000 kr. Det gir en besparing på 505 mill kr. Fortsatt vil imidlertid det samlede støttenivå ligge over 2005-nivået.

Nøytral merverdiavgift for statsforvaltningen – 250 mill kr

I budsjettet for 2006 foreslo sentrum-/Høyre regjeringen å innføre en nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift for ordinære statlige forvaltningsorganer. Ordningen innebærer at virksomhetenes budsjetter ikke lenger belastes betalt merverdiavgift ettersom dette skal føres på eget budsjettkapittel. Innføring av en slik nettoordning medfører en nøytral vurdering mellom egenproduksjon og kjøp av varer og tjenester. Den rødgrønne regjeringen reverserte ordningen, og sørget dermed for at kjøp av varer og tjenester fremstår som dyrere enn ved egenproduksjon i staten. Høyre foreslår å innføre en nøytral merverdiavgift for statsforvaltningen. Statsforvaltningens innkjøp var i følge SSB i 2004 på over 120 mrd kr. Det er på moderat basis anslått at en nøytral merverdiavgift for statsforvaltningen vil gi en besparelse på 0,25 mrd kr, under 0,2 pst, i 2009.

Rammetilskudd til fylkeskommunene - 250 mill kr

Fylkeskommunene har gjennom lengre tid hatt bedre økonomiske resultater enn kommunene. Høyre går inn for å avvikle fylkeskommunene. Det tilsier en noe strammere økonomisk styring med fylkeskommunene i årene frem til avvikling. Høyre mener derfor at fylkeskommunene bør prioritere drift av de videregående skolene, og at det for øvrig er rom for at de kan effektivisere sin drift.

Ikke statsstøtte til frukt og grøntordninger i skolen – 228 mill kr

Høyre vil styrke kunnskapsformidlingen i skolen og prioriterer derfor flere undervisningstimer og tiltak for å øke lærerekutteringen fremfor gratis frukt og grønt. Høyre mener mat er et primæransvar for foreldrene. Der det er behov for ordninger ved den enkelte skole bør dette skje i et samarbeid med foreldre og kommunen.

Færre AFP-pensjonister – 222 mill kr

Høyre fremmer forslag om et eget skattefradrag på 6.000 kr for 62- til 67-åringer som står i arbeid, og egne seniortiltak i skolen og i politiet. I tillegg foreslår Høyre å øke trygdeavgiften for AFP-pensjonister. Et moderat anslag viser at dette kan redusere antall AFP-pensjonister med 3.000. Det reduserer også utgiftene til Statens Pensjonskasse.

Mer effektiv statlig bygge- og eiendomspolitikk – 200 mill kr

Sentrum-/Høyre regjeringen foreslo i budsjettet for 2006 en mer effektiv statlig bygge- og eiendomspolitikk. Reformen omfatter blant annet utvidelse av husleieordningen med skille mellom bruker og forvalter slik at dette som hovedregel omfatter all statlig eiendom, innføring av nye beslutningsrutiner i bygge- og eiendomssaker, opprettelse av et eget rådgivningsorgan for å skille rådgiver- og leverandørrollen, opprettelse av en forvaltningsbedrift som skal forvalte alle statlige eiendommer i universitets- og høyskolesektoren, rammebetingelser som bidrar til økt konkurranse og effektivitet i eiendomsforvaltningen og tilrettelegging for bedre og mer kontinuerlig vedlikehold. Samlet innsparingsanslag av denne politikken ble anslått til 1 - 2 mrd kr. Reformen var ment satt i verk 1. januar 2007. Høyre ønsker at staten skal drive så effektivt som mulig og ønsker derfor

å bygge videre på effektiviseringsforslaget fra sentrum-/Høyre regjeringen. Det anslås at dette kan gi en innsparing på 200 mill kr i 2009.

Effekt av ”trygd til arbeid” pakken, økt satsing på rehabilitering og innstramming i praksis for utskriving av sykemeldinger – 200 mill kr

Høyre fremmer en samlet pakke for å få folk fra trygd til arbeid. Den omfatter blant annet innstramming i praksis for legenes utskriving av sykemelding, en større satsing på trygdeleger, tilrettelegging på arbeidsplass og en ytterligere satsing på rehabilitering og pasientbehandling.

Utviklingsfond – 180 mill kr

Dette er primært et virkemiddel for bygdeutvikling og ikke et tiltak som spesifikt er øremerket jordbruket. Høyre foreslår å redusere bevilgningene til Landbrukets utviklingsfond med 180 mill kr. Dette må blant annet sees i sammenheng med styrkede bevilgninger til Innovasjon Norge og andre tiltak som skal vekst og utvikling i distrikts-Norge.

Pressestøtten – 160 mill kr

Høyre foreslår å redusere pressestøtten. Høyre har som utgangspunkt at vi skal ha en fri og uavhengig presse. En økonomisk binding kan virke uheldig på denne uavhengighet. Da pressestøtten ble innført fantes det to aviser med ulik partipolitisk tilhørighet i mange byer. Dette er ikke lenger tilfelle. Kun syv norske byer har to aviser. Pressestøtten har med andre ord ikke bidratt til å opprettholde det avismangfold som lå i intensjonene bak statlig subsidiering.

Omprioritering av ordinære arbeidsmarkedstiltaksplasser til programmer som sikrer kompetansen til personer som er i ferd med å falle ut av arbeidsmarkedet - 150 mill kr

Høyre foreslår å redusere tilskuddet til arbeidsmarkedstiltak med 150 mill kr. Disse midlene overføres til prosjektet ”Basiskompetanse i arbeidslivet” og andre målrettede tiltak særlig i forhold til svake grupper på arbeidsmarkedet.

Bedre samordning mellom helseregionene som gir effektiviseringsgevinst – 150 mill kr

Det er dokumentert et stort effektiviseringspotensiale knyttet til bedre samordning mellom helseregionene. Det er blant annet et betydelig potensial for bedre ressursutnyttelse mellom regionene i forhold til blant annet samordning av stabs- og støttefunksjoner på tvers av de regionale helseforetakene. På bakgrunn av dette mener Høyre at 150 mill kr vil være et moderat anslag på effekten av samordnings- og effektiviseringspotensialet.

Utsette bygging av R 6 (regjeringskvartalet) – 125 mill kr

Høyre prioriterer andre byggeprosjektet fremfor nytt regjeringsbygg.

Omprioritering til private barnevernsinstitusjoner – 100 mill kr

Regjeringen har de senere år strammet inn overfor private og ideelle barnevernstilbud. For å sikre flere av de gode private og ideelle barnevernstilbudene foreslår Høyre en omdisponering som innebærer økt kjøp av private barnevernstjenester – kjøp av plasser i fosterhjem tilknyttet private tiltakskjeder.

Utskillelse og salg av gamle Statskonsult – 70 mill kr

Høyre er imot å etablere gamle Statskonsult som en konkurranseskjermet etat. Høyre mener at rådgiving i statens viktige arbeid med modernisering og effektivisering må være den beste og mest kompetente. Skjerming av denne rådgivningstjenesten er å gå i feil retning. Derfor foreslår vi igjen å skille ut gamle Statskonsult til eget selskap og selge virksomheten.

Dagpenger – øke til 5 ventedager – 67 mill kr

Høyre foreslår å øke antall ventedager for dagpengeutbetaling til fem dager. Kuttet frigjør 67 mill kr som brukes til å gi en ny sjanse til de menneskene som har vanskeligheter med å komme inn i arbeidsmarkedet.

Nasjonalt samarbeid for regional utvikling – 50 mill kr

Høyre omprioriterer 50 mill kr til andre tiltak knyttet til rammebetingelser for bedrifter og innovasjon.

Studieforbundene - 50 mill kr

Høyre foreslår å redusere bevilgningene til studieforbundene med 50 mill kr.

Utviklingstiltak – 40 mill kr

Reduksjonen vil medføre mindre overføringer til avlstiltak mv. Jordbruket vil kunne nytte seg av andre tilskudd gjennom Innovasjon Norge og det øvrige virkemiddelapparatet. De delene styrkes i Høyres alternative budsjett.

Endringer i lønnsgarantiordningen – 35 mill kr

Sentrum-/Høyre-regjeringen foreslo for 2006 to innstramminger og en utvidelse i lønnsgarantiordningen, som ville gi redusert administrasjon men fortsatt dekke lønnskrav. Samlet ville det gi over 90 mill kr i helårig besparelse. Kun utvidelsen ble vedtatt, til en helårskostnad på 115 mill kr. Høyre foreslår å gjennomføre alle de foreslåtte endringene i budsjettet for 2009.

Reduserte bevilgninger til forprosjekt elektronisk soning - 29,4 mill kr

Høyre vil begrense bruken av elektronisk soning.

Demonstrasjonsprosjekt – støtte til kollektivtrafikk distrikt – 21 mill kr

Belønningsordningen for kollektivtrafikken i storbyområdene var en viktig satsing fra sentrum-/Høyre-regjeringen og har en miljøbegrunnelse. Høyre foreslår å øke belønningsordningen i byene med 30 mill kr. Dette dekkes delvis gjennom å redusere bevilgningen til dette demonstrasjonsprosjektet.

Forsøk med 6-timersdag – 12 mill kr

Regjeringene foreslår å benytte 12 mill kr på enda flere forsøk med 6-timersdagen. Utallige rapporter og forsøk i andre land viser at 6-timersdag ikke gir de positive virkningene som de rødgrønne argumenterte med.

Statens ventelønn avvikles for nye tilfeller – 10,5 mill kr

Høyre foreslår å avvikle statens ventelønn for nye tilfeller. Ventelønnen fungerer i dag på en slik måte at mennesker plasseres passive i utenforskapet. De 10,5 mill kr dette frigjør brukes på målrettede arbeidsmarkedstiltak og i Høyres fattigdomspakke.

Tilfeldige utgifter reduseres – 100 mill kr

Regjeringspartiene på Stortinget reduserer Tilfeldige utgifter med 100 mill kr, for å bruke på diverse formål. Høyre velger å redusere Tilfeldige utgifter tilsvarende som regjeringspartiene, og omdisponerer 50 mill kr til målrettede fattigdomstiltak og 50 mill kr til næringsrettet forskning.

4.2 Skatte- og avgiftsveksling

Sum 830 mill kr.

Fagforeningsfradraget settes til 1.800 kr – 540 mill kr

Høyre foreslår at fagforeningsfradraget settes til 1.800 kr, samme nivå som under Stoltenberg I-regjeringen og som foreslått av sentrum-/Høyre-regjeringen for 2006

Økt tobakksavgift - 195 mill kr

Høyre foreslår en forsiktig økning i avgiften på tobakk med 5 pst.

Økt trygdeavgift AFP-pensjonister - 95 mill kr

Det er altfor gunstig med AFP-ordningen slik den er utformet i dag. Vi trenger arbeidskraften i offentlig tjenestetilbud og bedriftenes verdiskaping. Vi foreslår å øke den lave satsen på 3 pst for trygdeavgift til 5,4 pst fra 2008 for å gjøre det noe mindre gunstig å velge AFP. Det anslås å gi 95 mill kr i økte inntekter for staten. Den viktigste effekten er likevel at flere utsetter pensjonstidspunktet noe, som bør ses i sammenheng med reduksjonen i skatt med 6.000 kr som vi også foreslår.

4.3 Andre forslag

Sum 2.141 mill kr.

Barnehagepris – 691 mill kr

Høyre prioriterer mål om full barnehagedekning og kvalitet i barnehagetilbudet fremfor en ytterligere reduksjon i maksprisen. Høyre foreslår å heve barnehagesatsen per måned med 200 kr i forhold til regjeringen, til 2.530 kr. Det tilsvarer vanlig lønnsindeksering pluss 100 kr utover dette. Det er likevel en reduksjon på 220 kr i forhold til maksprisen i 2005. Høyre går også inn for en inntektsgradering av barnehageprisen slik at familier med lavest inntekt kan få en ytterligere reduksjon i prisen. Høyre foreslår en ekstra bevilgning til kommunene for å realisere dette. I tillegg foreslår Høyre å øke bevilgningen til de private barnehagene for å unngå konkurser og sikre et godt tilbud.

Økte skatteinntekter knyttet til dynamiske effekter – 450 mill kr

I en rapport som Statistisk sentralbyrå presenterte i juni 2008 ble det dokumentert at skattereduksjoner har dynamiske effekter ut over det som tradisjonelt har vært fanget opp av finansdepartementets modeller. I SSB-rapporten kom det tydelig frem at lavere skatt bidrar til økt tilgang på arbeidskraft, vekst og utvikling, som innebærer at staten får skattepenger tilbake. Rapporten viste blant annet at de skattereduksjonene som ble gitt for å tilnærme marginalsakten på arbeid og kapital gjennom skattereformen i 2004-2006 har gitt langt høyere skatteinntekter tilbake enn forventet. Hele 56 pst av disse skattereduksjonene kom tilbake gjennom økt arbeidsinnsats og andre indirekte effekter. Høyre legger derfor inn rundt 15-20 pst dynamisk effekt av våre nærmere 2,5 mrd kr i bokførte skattereduksjoner på arbeid gjennom 3.500 kr i økt minstefradrag og økning i toppskattegrensen (trinn 1) til 455.000 kr.

Finansminister Kristin Halvorsen sa følgende i debatten om revidert nasjonalbudsjett i juni 2008: ”Statistisk Sentralbyrås analyse i dette spørsmålet viser altså at det selvfølgelig er noen dynamiske effekter knyttet til skattelettepolitikk...”

Finansdepartementet skriver også om provenyberegningene sine at effekter på tilgangen på arbeidskraft ikke er inkludert og åpner for at det er slike effekter. Høyre har også lagt frem et representantforslag som ber regjeringen sette ned et utvalg som kan forbedre de modeller departementet benytter i sine anslag. Slik det er i dag blir nemlig skattereduksjoner klart forskjellsbehandlet i forhold til tilgangen på arbeidskraft. De positive effektene er sett bort fra i beregningene, mens de negative effekter av rødgrønne skatteøkninger ikke får tilsvarende negativ budsjettutslag (tapt skatteinntekt).

Salg av eiendommer – 350 mill kr

Høyre foreslår i alternativt budsjett salg av statlig eide eiendommer for 350 mill kr.

Økte skatteinntekter fra flere seniorer i arbeid – 270 mill kr

Høyre foreslår direkte skattefradrag på 6.000 kr til alle i alderen 62 til 67 år. Videre gjør vi det mindre gunstig å gå av med AFP ved at trygdeavgiften økes fra 3 til 5,4 pst. Sammen med andre gode tiltak for seniorer innenfor utdanning og i politiet anslås dette å gi ca 225 mill kr i økte skatteinntekter fra personer som velger arbeid fremfor å trekke seg ut av arbeidsmarkedet.

Økt utbytte fra statlige selskaper – 280 mill kr

Høyre foreslår noe høyere utbytteprosent fra flere statlige selskaper.

Inntekter konsesjoner - 100 mill kr

Høyre vil gi befolkningen langs kysten mulighet til å ta del i veksten i sjømatkonsumet på verdensbasis og vil legge ut en ny oppdrettskonsesjon i hvert fylke langs kysten fra Finnmark til Aust-Agder. Konsesjonene utlyses med en pris på minimum 5 mill kr.